

Proletari din toate țările, uniți-vă!
Anul XII nr. 23 (419) — 8 iunie 1963

Flacăra

23

Liliac.

Fotografie de A. ROSENTHAL

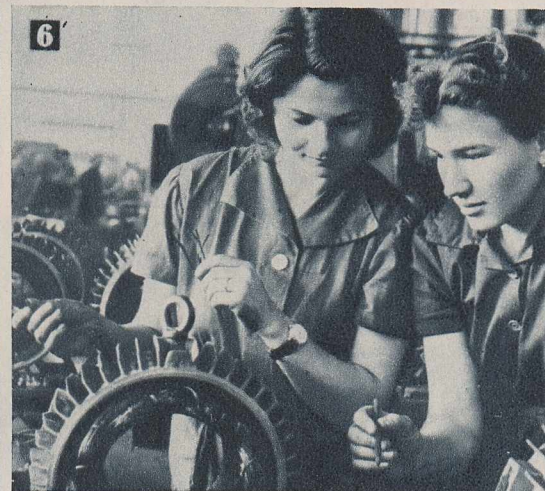
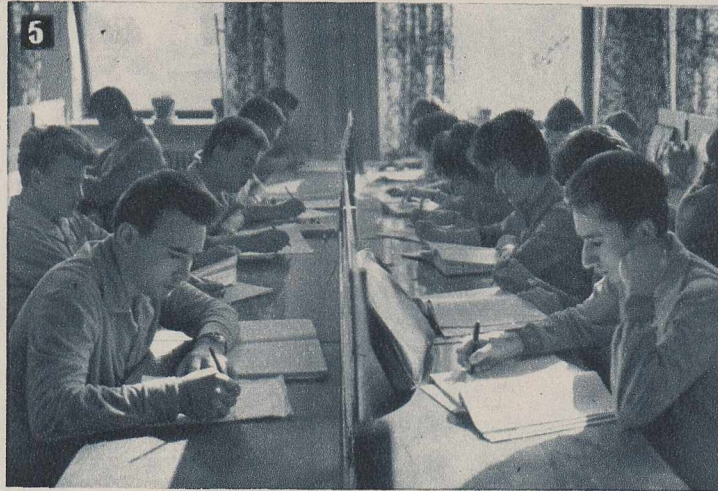
REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII
 Căsuța poștală: 3507, Of. 33
 Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

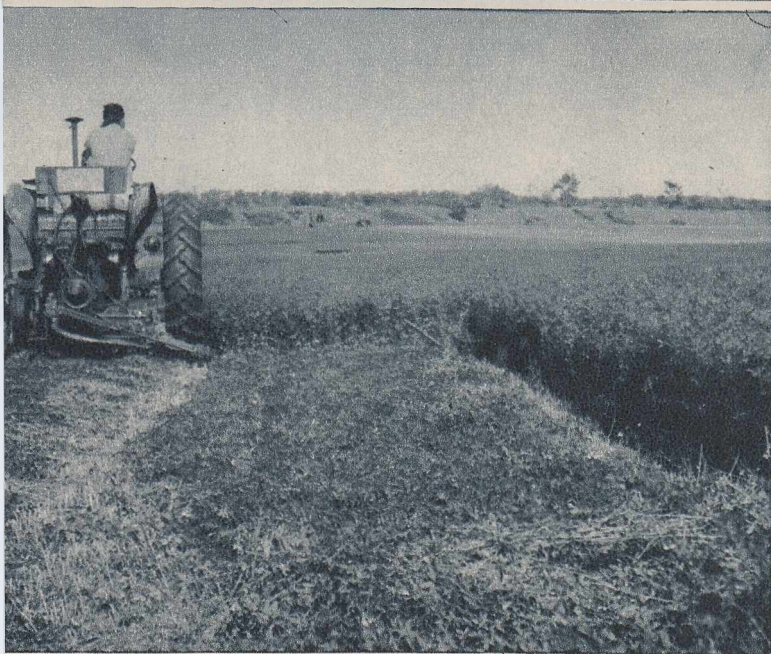
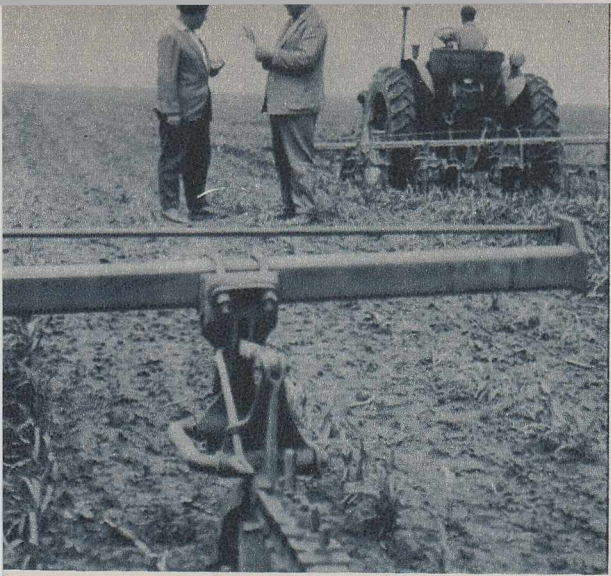
Proclamați din toate țările, uniți-oală
 Anul XII nr. 23 (419) — 8 iunie 1963

Flacăra 23

Fotocronica Flăcării

- 1** Imagine lustră în ziua de 4 iunie în sala Palatului R.P. Române la adunarea activului de partid din Capitală, cu prilejul vizitei delegației de activiști al P.C.U.S.
- 2** La G.A.C.-Clochina, Rationul Slobozia, în aceste zile se execută prașila a doua pe o suprafață de peste o mie de hectare semănată cu porumb.
- 3** Un nou lot de motoare folosite la frigerea terenurilor agricole este gata pentru expediție de la Uzinele metalurgice „Timpuri noi” din București.
- 4** Un succes de prestigiu al fotbalului românesc: echipa de tineret a țării noastre a reușit să întrecă cu scorul de 1-0 echipa de tineret a Angliei. În fotografie: o acțiune la poarta Angliei.
- 5** În perioada examenelor, bibliotecile universităților sînt mai aglomerate ca de obicei. Aspect din biblioteca Institutului de petrol, gaze și geologie.
- 6** Bobinatoarele Elena Raviță și Maria Dima de la întreprinderea „Electromotor” din Timișoara își depășesc lunar planul de producție cu 15-18 la sută.
- 7** A început cositul mecanic al-borceșugului la G.A.S.-Banu Mărăciine (Regiunea Oltenia).
- 8** Parte din noile blocuri de locuințe date în folosință la Reșița.
- 9** La recentul Festival muzical „Primăvara la Praga”: de la stînga la dreapta: violoncellistul român Vladimir Orlov alături de muzicienii francezi Maurice Gendron și Christian Ferras.
- 10** Manifestație pe străzile orașului Tokio organizată de studenții din capitala japoneză și din

Fotocronica Flacăării ♦ Fotocro

- prefectura Kanagawa. Demonstrații cer să nu se permită submarinelor atomice americane să staționeze în porturile și apele teritoriale ale Japoniei.
- 11** În alegerile care au avut loc în Kenya a ieșit învingător partidul Uniunea națională africană din Kenya (K.A.N.U.). Jomo Kenyatta, liderul acestui partid, a format guvernul. În fotografie: Kenyatta aclamat de mulțime.
- 12** Încercînd să organizeze o demonstrație pe străzile capitalei britanice, hullașii fascistului Mosley au primit riposta cuvenită din partea londonezilor.
- 13** A încetat din viață la Moscova, în vîrstă de 61 de ani, cunoscutul poet turc Nazim Hikmet, laureat al Premiului internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare”. După ce în patria sa a suferit o detențiune de 12 ani datorită activității și convingerilor sale progresiste, el s-a stabilit în 1951 în Uniunea Sovietică. Hikmet a fost în două rînduri oaspetele țării noastre.
- 14** Aspect de la o demonstrație organizată de preoți și călugări budhiști pe străzile orașului Saigon — capitala Vietnamului de Sud — în semn de protest împotriva terorii dezlănțuite de elita diemistă.
- 15** Peste 300 de țărani brazilieni din Imbê au ocupat un teren nelucrat, situat la 40 km de orașul Rio de Janeiro, unde și-au ridicat gospodăriile. În fotografie: José Purêz, conducătorul țăranilor din Imbê, vorbește acestora despre felul în care trebuie să facă față împotrivrării latifundiarilor.

PROGRAMUL DE TELEVIȚIUNE

DUMINICĂ 9 Iunie 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Teledjurnalul pionierilor; „Așa da, așa nu!”, selecțiuni din programul brigăzilor artistice de agitație premiate la concursul școlar cultural-artistic; Filmul „Vreau să știu tot” nr. 26; Cu căpitanul Val-Virtej pe urmele lui Magellan (reluare) 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate 19.00: Varietăți — Transmisiune de la studioul de concerte al Radioteleviziunii — cu Grigore Vasiliu-Birlie, Dorina Drăghici, Cleopatra Melidoneanu, Iliea Cerbacev, Lulza Derderian, Ioana Radoslavescu, Elena Dacian, Doina Andronache, Maria Pietraru, Silvia Grigorescu, Cornel Stavru, Dem. Savu, Mihai Fotino, Bimbo Mărculescu, Ludovic Spless, Edgar Palacios (Cuba), Sandu Fayer, Alexandru Jula, Ionel Miron, Tudor Heica, duo Bocan, frații Petrescu, Nicolae Barosan, Victor Marcu, Nicolae Pantazi, Ovidiu Stoica, Adrian Gheorghiu, Gică Matei, Vasile Matei, R. Sîrbu, C. Anton, Traian Tîrcoala, Ion Constantinescu, Vasile Mihăilescu 20.00: Jurnalul televiziunii 20.15: Partea a II-a a emisiunii de varietăți 21.30: Un maestru al Renașterii — Dante Alighieri. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

LUNI 10 Iunie 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Știință și tehnică pentru tineretul școlar 19.45: Filmul „Mirajul” 21.20: Muzică instrumentală 21.50: Telesport. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

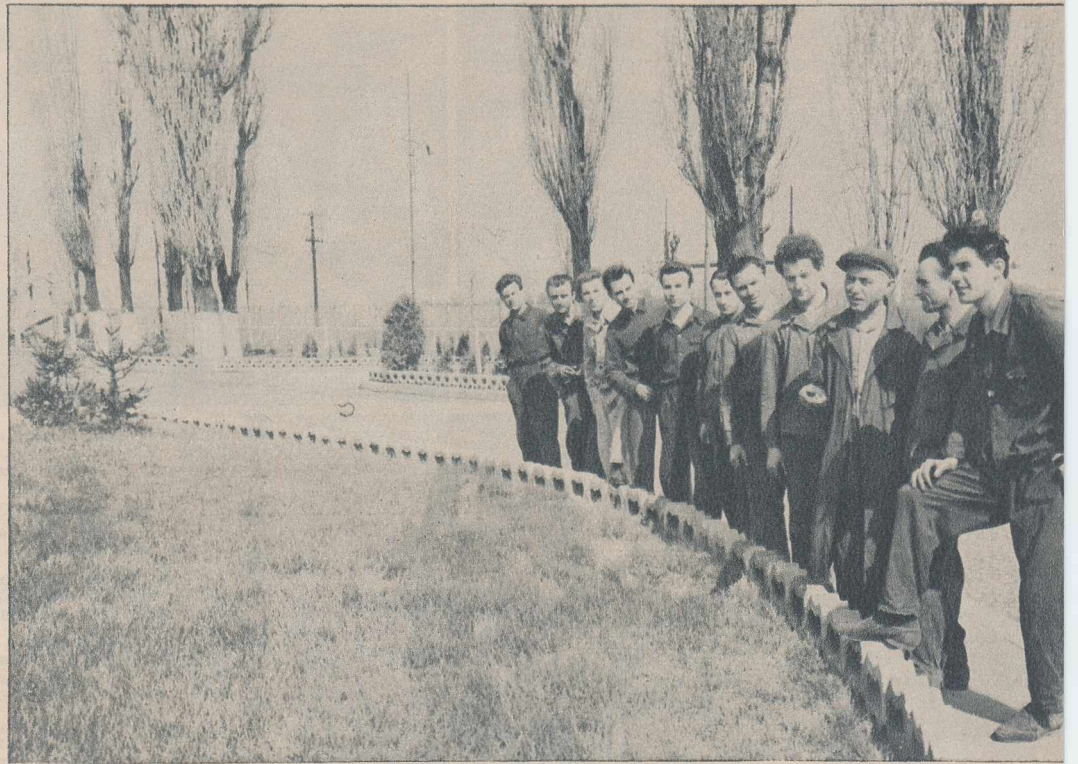
MARȚI 11 Iunie 18.30: Universitatea tehnică la televiziune 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru cei mici — „Cui i se cuvîne cașul?” 19.30: Transmisiune de la Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. „Traviata” de Giuseppe Verdi cu Lella Cîncu, Victoria Drăgănescu-Zîmtea, Anahida Cherpician, Valentin Teodorian, Octav Enigărescu, Gheorghe Iliescu, Dumitru Brebenel, Jean Bănescu, Nicolae Rafael etc. În pauze: Emisiune de știință — filmul „Pietre albe”; Șah; Documentarul „Tăbăcarii”. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

MIERCURI 12 Iunie 17.00: Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins — Teledjurnalul săptămîinii; Despre reutilizarea și modernizarea atelierele de reparat material rulant; Rubrica „Inovații și inovatori”; Filmul documentar „Ieșim în larg”; Muzică distractivă 19.00: Emisiunea pentru sate. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

JOI 13 Iunie 18.30: Universitatea tehnică la televiziune 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru tineretul școlar 19.40: Transmisiune de la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa” (IV) 20.00: Tribuna economică 20.20: Vitrina literară 21.20: Recital de muzică vocală și instrumentală susținut de studenții din anul V al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” — secția canto-instrumental. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

SÂMBĂȚĂ 15 Iunie 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii — „Așchluța... regizor de circ” 20.15: În fața hărții 20.25: Cu aparatul de filmat pe drumurile patriei 21.00: Iscusintă și fantezie 21.20: Într-o seară de vară... cu Iolanda Mărculescu, Irinel Liciu, Valentin Teodorian, Vali Niculescu-Bugarin, Dan Iordăchescu, Mircea Nemens, Gheorghe Cotovelea și un grup de balerini de la Teatrul de Operă și Balet al R. P. Romîne. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

În paginile 21-23:
Programul de radio

ÎN LOC DE MOTO :

...O delegație de industriași din Occident vizita uzina. Imaginea întreprinderii socialiste, semnele deosebit de evidente ale entuziasmului colectiv au determinat pe unul dintre oaspeți să pună la întîmplare, primul livit în cale, următoarea întrebare:

— Ce alimentează entuziasmul dv.?

Răspunsul prompt, laconic și precis, a avut darul să-l clatine (la propriu) pe oaspete:

— Sîntem stăpîni, aceasta este explicația!

Domnii membri ai Consiliului de administrație asudaseră la 7 iunie 1948 tot dezbătînd problema repartizării beneficiilor. Cum disputele prelungiseră mult ședința, iar tabieturile se cereau satisfăcute, au hotărît de astă dată în unanimitate să se înscrie în procesul verbal: „Următoarea întîlnire va avea loc la 11 iunie a.c.”

Amintind acest episod la tribuna Congresului al III-lea al P.M.R., strungarul Radian Porumbescu de la Uzina „Semănătoarea” remarcă, nu fără ironie: „la 11 iunie 1948 a avut loc într-adevăr o ședință, dar a noastră, a muncitorilor. Ne-am întrunit pentru a discuta cum este mai bine să gospodărim întreprinderea fără capitaliști”. Naționalizarea rezolva și disputa: cum să se repartizeze beneficiile.

La „Fichet” (numele întreprinderii pînă la naționalizare) se fabricau case de bani. „Fichet” devenise aproape un simbol al celor 7 lacăte cu care stăpîinii averilor realizate fără muncă încercau să-și păstreze aurul și, implicit, privilegiile. Blindajul masiv al caselor de bani părea o pavăză veșnică, sigură, a proprietății private „sacre și inviolabile”. Și iată că la puțin timp după naționalizare oțelul pentru piesele masive proiectate a se asambla în case de bani a căpătat o nouă destinație. Metalul incandescent a luat drumul altor forme: din el s-a realizat primul produs al fabricii fără patroni (dar cu alți stăpîni): o semănătoare simplă de porumb. Semănătoarea simplă avea să arunce în pămîntul fertil grăunțele viitoarelor izbinzi. Beneficiile trudei muncitorilor nu se mai repartizau proprietarilor de case de bani, ci țării întregi.

PROFIT ȘI PIERDERE

În pauza de la ora 11.00, lăcătușii se adună de obicei în jurul unei mese lungi și

fiecare își desfășoară pachetul cu gustări aduse de acasă. Dacă mîncărurile se amestecă, nu-i bai. Dimpotrivă, unii se grozăvesc cu talentele culinare ale soțiilor lor și își îmbie vecinii:

— Să vezi acum ce înseamnă o friptură „clasică”. Luați, nu vă sfițiți...

Ca întotdeauna pauza pentru gustare are un supliment oral. Fără să se înțeleagă anume, participanții înscriu pe „ordinea de zi” diferite istorioare, anecdotă și chiar discuții pe teme majore. Unii spun că aceasta ajută digestiei, alții că ajută la dezvoltarea materiei cenușii. Disputa pe această temă nu s-a terminat.

Nicolae Sindie nu se numără printre cei mai activi participanți. Tocmai de aceea curioși, toți l-au ascultat cu atenție. Omul a scos o foaie tipărită, a netezit-o cu grijă și a început să citească:

„Numim profit suma pe care întreprinzătorul o primește pentru capacitățile lui: deosebite. În categoria profitului intră: folosirea brațelor de muncă în locul mașinilor scumpe, investiții capitale mici la o producție mare, reducerea la minimum a cheltuielilor pentru întreținerea și protecția personalului, vânzarea unei mărfi”...

— Ce mai e și asta? — au sărit cîțiva.

— Ieri am cumpărat o pungă cu mere — explică Sindie. Mă uit bine, și pe pungă văd scrise bazaconii astea. Desfac punga binisor...

— E clar!

— Citește mai departe...

...vînzarea unei mărfi de calitate inferioară într-un ambalaj atrăgător la prețul mărfurilor superioare”... Sindie se opri. Mai bine să vă citesc ce se scrie despre pier-

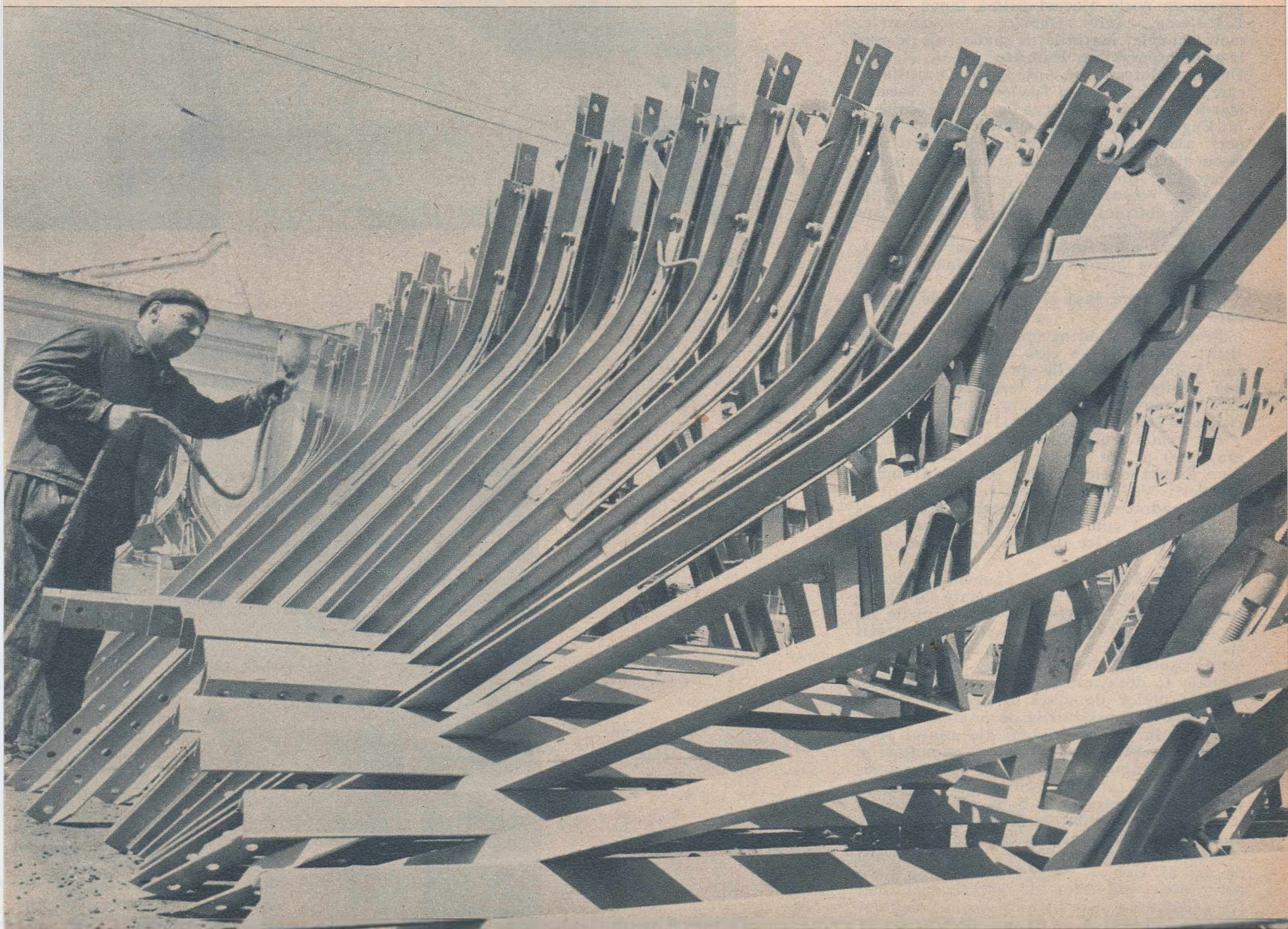
Teodor BRATEȘ
Fotografii de S. STEINER
(Continuare în pag. 6)

....Pe aceste locuri
creșteau în voie bălă-
riile". Ion Dragomir,
„veteranul”, își deapănă
amintirile.

Aceasta este explicația

Vopsite cu grijă, piesele
componente ale com-
binelor au o durabili-
tate mai mare.

Aceasta este explicația

deri. „În categoria pierderilor intră: salariile mari plătite lucrătorilor, timpul cît nu s-a lucrat din cauza grevelor, pagubele provocate de concurență“...

Textul pe care lăcătușul îl citea tovarășilor lui nu era altceva decît o lecție dintr-un manual tipărit cu 30 de ani în urmă pentru uzul liceelor comerciale. Ascultîndu-l, oamenii se amuzau, dar și reflectau. Unii dintre ei simțiseră la „Fichet“, pe propria spinare, „lecția“ materializată. Cineva dădu o idee:

— Ce-ar fi să întocmim și noi o lecție despre profit și pierdere?

— Cum așa?

— Să vedem ce înseamnă pentru noi, azi, profitul și pierderea!

Zis și făcut. Mai în glumă, mai în serios, au compus, prin contribuție colectivă, un text care suna, aproximativ, astfel: „În categoria profitului intră: locuințele pe care le-au primit în noile blocuri Iulică Iancu, Aurel Brătulescu, Aurel Dobrică; televizoarele, motocicletele, mașinile de spălat rufe pe care le-au cumpărat Ion Dumitru, Vasile Neagu, Dumitru Motrun, Ion Anton; școala medie pe care o urmează Barbu Toader, Vasile Enescu, Maria Popescu; biblioteca de 1.000 volume a lui Eugen Constantinescu; diplomele de ingineri ale foștilor muncitori Alexandru Băilescu și Ion Savu; clubul și cercul artiștilor amatori...; în categoria «pierderilor» intră: șomajul, amenzile, analfabetismul, bolile, casele de chirpici, accidentele din lipsa măsurilor de protecție“...

Cineva a adus un „amendament“.

— Astea-s pierderi pe care nimeni nu le regretă.

— Să trecem însă și pierderile de astăzi, care ne dor.

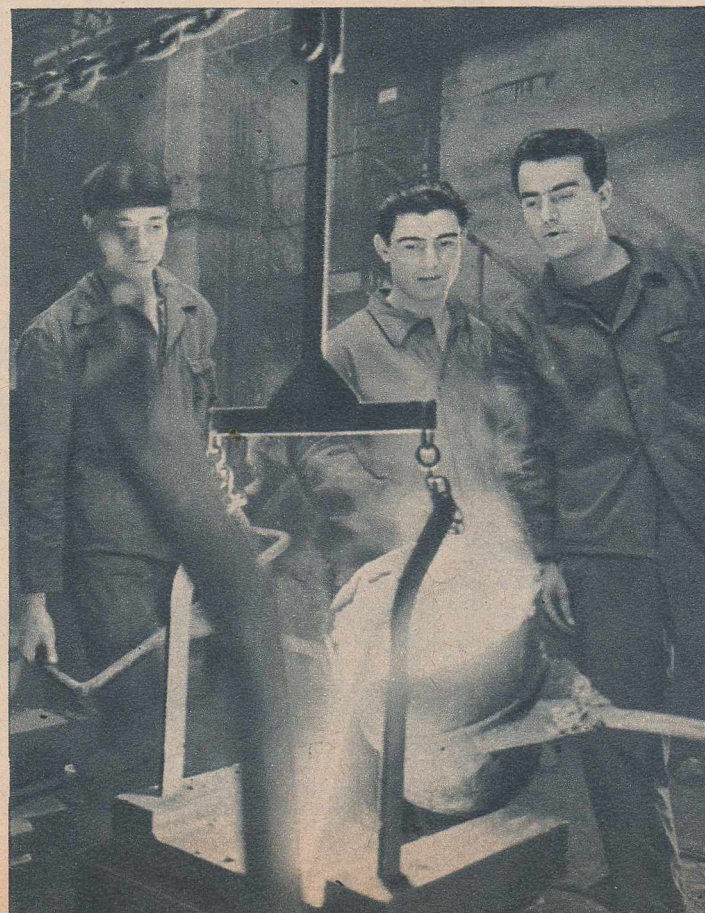
Propunerea fiind acceptată s-au trecut pe listă: rebuturile pe care le mai dă uneori Ion Spînu, întîrzierile de la lucru ale lui Ion Vasile, tîrăgînarea rezolvării unor dosare de inovații la serviciul constructor-șef, risipa de metal de la linia a II-a tehnologică...

Fie numai scurta discuție din pauza de la ora 11.00 și tot ne-am putea face o imagine asupra opticii noilor stăpîni ai întreprinderii. Vedeți doar că la rubrica profit ei n-au încadrat exclusiv avantajele strict personale, după cum la pierderi au înscris cu mîhnire și ceea ce dăunează azi intereselor colective.

La o scară mărită — să spunem la nivelul întregii uzine — ideile exprimate de lăcătuși își găsesc expresia la consfăturile de producție, mijlocul prin care adevărații stăpîni își exercită rolul lor de organizatori și conducători ai întreprinderii. Deși cifrele globale au dezavantajul că estompează varietatea faptelor de viață, este instructiv de arătat că la consfăturile de producție ce au avut loc în primele 4 luni ale anului 1963 au luat cuvîntul peste 1.400 de muncitori și tehnicieni, dintre care 900 au făcut propuneri precise, concrete pentru perfecționarea producției, pentru mai buna gospodărire a mijloacelor existente, pentru valorificarea de noi rezerve. Iată cine face parte din actualul „consiliu de administrație“, cine sînt stăpînii de azi ai Uzinei „Semănătoarea“. Și dacă activitatea stăpînilor de astăzi ai Uzinei „Semănătoarea“ este rodnică sau nu, ne-o dovedește bilanțul. Față de anul 1950 producția

Peisaj obișnuit
în curtea uzinei.

Cum va fi șarja?

globală a crescut de peste 24 de ori, s-au trimis pe ogoare peste 60.000 mașini agricole diverse, dintre care 30.000 combine de cereale — un produs complex, de mare randament.

„MILIONARI”

... La una din expozițiile industriale deschise recent în S.U.A. se aflau sub un clopot de sticlă bancnote în valoare totală de 1.000.000 de dolari. Lângă clopot, o inscripție: „Lăsați-l pe americanul de rînd să viseze!” Da, acolo unde capitaliștii și apologeții lor susțin că totul se cumpără și se vinde „pe bani peșin”, inclusiv demnitatea, cinstea, soția și rangul; de aceea îmbogățirea cu orice preț, prin orice mijloace, este prezentată drept „ideal”.

Avem și noi visurile noastre. La întrebarea: care este *visul dv.*?, cuprinsă într-un chestionar difuzat de Institutul de cercetări filozofice, ajustorul G. Kractus de la „Semănătoarea” a răspuns: „Eh, aș vrea să pot face ceva deosebit încît să merit titlul de Erou al Muncii Socialiste”.

Autor a nu mai puțin de 150 de inovații, care aduc economii de peste 1.000.000 lei, ajustorul visează la fapte deosebite și la steluța de aur care consacră pe eroii muncii. Poate că în visul său există și o anumită tendință de a cuceri gloria. Evident este însă un alt aspect. La noi oamenii visează nu la îmbogățirea personală, ci a țării; și sînt

convinși (realitatea socialistă le servește drept argument) că numai pe terenul muncii creatoare se pot realiza ca oameni, ca cetățeni.

Avem, așadar, visurile noastre. În urmă cu 13 ani, pe malurile Dîmboviței, lângă cîteva hale dărăpănate, pe pămîntul inundat de bălării, o mîină de oameni — comuniști — visau să ridice moderna uzină de astăzi. Fabricuța primitivă „moștenire” de la „Fichet” era prea strîmțată pentru visurile noastre. Iată-i pe Ion Dragomir, Niță Ureche, Dumitru Anghel transportînd în spinare piese de strung... Unde să le monteze? Halele dărăpănate nu prezentau siguranță. Inginerii au desenat din scînduri un careu. „Aici va fi strungăria!” Bun. Oamenii au săpat fundații și au montat strungul în aer liber. De altfel, în asemenea condiții au început mașinile să funcționeze. Hala s-a ridicat ulterior. Cît de îndrăzneț era visul atunci! Și astăzi el este împlinit la proporții la care nici nu și le imaginau vizătorii de ieri. Primele mașini agricole se asamblau cu ciocanul și cheia; acum există o bandă modernă mecanizată de montaj; vopsirea mașinilor nu constituia pe atunci o problemă. „Totul e ca mașina să funcționeze”, gîndeau creatorii ei. Acum, la sesiunea tehnico-științifică se discută despre estetica mașinilor și se folosește în practică instalația automată de vopsit. Cînd, în urmă cu ani, în zilele furtunoase ale construcției uzinei, s-a improvizat într-o pauză un spec-

tacol, cei prezenți aveau impresia că asistă la un eveniment deosebit; acum clubul cu o capacitate de 600 locuri (7 încăperi) este neîncăpător și se aud proteste în legătură cu tărăgănarea înființării cercului de artă plastică...

În acest context visul ajustorului la steluța de aur apare în altă lumină. Forța, capacitatea creatoare a noilor stăpîni și-a arătat dimensiunile, eficiența.

În urmă cu 3-4 ani activitatea inovatorului Kractus părea un record greu de atins. Astăzi, pe urmele lui pășesc mulți, printre care Cezar Micu și Mihai Caradima, ale căror inovații aduc economii de peste 2.000.000 lei.

Noi nu visăm la milioanele ascunse sub un clopot de sticlă, ci le făurim prin muncă. Kractus, Caradima, Micu sînt oameni bogați, dar averile lor nu se măsoară în bani, ci în cunoștințe, bogăție sufletească, în trăsături proprii omului societății socialiste de astăzi. Și tocmai pentru faptul că uzina îi are pe ei și pe alți mii ca ei drept stăpîni, ea a adus și aduce țării numeroase bogății. Dacă un „onorabil” capitalist american și-a permis să afirme: „ce este bine pentru General Motors este bine și pentru națiune”, apoi Kractus, Caradima, Micu și alți mii ca ei afirmă cu convingerea bazată pe fapte, pe experiență: „ce este bine țării este bine și pentru noi”.

Teodor BRATEȘ
Fotografiil de S. STEINER

DIETMAR A UCIS UN TOMMY

Astfel arăta, la prăbușirea Reichului
hitlerist, generația care avea pe
atunci vârsta de azi a lui Dietmar.

... Și așa arată astăzi,
datorită educației re-
vanșarde.

Ce mostră de „cultură” i s-a oferit tinerii generații a Germaniei occidentale în anii postbelici? Priviți acest montaj alcătuit din literatura polițistă sau plină de incitații la război!

La Düsseldorf, în Republica Federală Germană, a avut loc, cu puțină vreme în urmă, procesul tânărului Dietmar Kirstein (în vîrstă de 19 ani), cuzat de faptul că, pătrunzînd în depozitul de aprovizionare englez din acest oraș, a tras mai multe gloanțe asupra unui soldat britanic, rănindu-l grav. Dietmar s-a predat autorităților. Purta o șapcă pe care se afla inscripția trupelor SS. La braț avea cusută o banderolă cu vastică. De gît îi atîrna tîniea „Crucii de fier” pentru servicii de război.

Cine l-a instruit pe asasin?

Încercările autorităților de a ovedi că Dietmar nu este decît un dement oarecare, nu au reușit. Trei cunoscuți medici psihiatri care l-au examinat au căzut de acord și au exprimat în fața instanței judecătorești concluzia lor: „Tînărul nu suferă de nici o boală psihică și trebuie să răspundă pentru faptele sale”. În continuarea raportului lor, experții și-au exprimat părerea că tentativa de crimă a lui Dietmar pare să fie rezultatul lecturilor și al influenței vîrstnicilor pe care i-a luat ca exemplu”.

Evident, primul care răspunde este Dietmar, care nu e și nici nu trebuie privit ca un copilăș evinovat. Dar, pe de altă parte, ce filme a văzut, ce exemple i-au recomandat să urmeze la coală, ce cărți a citit pînă în momentul crimei? Să încercăm,

urmărindu-l în diferite momente ale vieții sale de pînă atunci, să dăm un răspuns.

De la 71 de pagini — la... nici una

Devenind elev, manualele pe care le-a primit în primii ani de școală cuprindeau pagini în care se relatau crimele de război ale naziștilor, tragediile din lagărele de exterminare. Manualul de istorie pentru clasele primare cuprindea pe atunci 71 de pagini în care se vorbea despre victimele regimului hitlerist și totodată despre luptele încununate cu victorii duse împotriva ciurii brune.

Dar băiatul a crescut, a devenit elev de liceu... Cu timpul, o dată cu trecerea anilor, în Germania occidentală lucrurile începeau să fie prezentate altfel. Paginile despre ororile războiului, despre crimele nazismului deveneau din ce în ce mai puțin numeroase în manuale, ajungînd în ultimii ani să dispară cu totul. În noile manuale răsfoite de minile adolescentului vest-german nu numai că nu se mai înfierează crimele naziste, dar este chiar proslăvit așa-zisul „eroism” al trupelor germane, pornite într-un război mîrșav împotriva Uniunii Sovietice și a altor țări. „Cartea de istorie”, tipărită de editura Ernst Klett din Stuttgart, îi învață pe elevi că: „în primăvara anului 1942 Hitler a ordonat o nouă ofensivă împotriva bolșevicilor (termenul este întrebuițat, ca în toate fostele manuale hitleriste, în sens peiorativ). Bătălia a fost

încununată de succes”. Cu ce fel de succes au fost încununate pînă în cele din urmă terribilele și nemaipomenitele bătălii ale lui Hitler, se știe! E adevărat că însuși manualul trebuie să recunoască la un moment dat că „trupele au început să se retragă”... Dar se grăbește să arate și „motivul” retragerii Wehrmachtului: „În iarna din Rusia nu au dat randament mitralierele”... Sigur, nici vorbă, mitralierele! Nu au dat destul randament... Goebbels ordonase, pe vremuri, ca zdrobirea trupelor fasciste în orașul-erou de pe Volga să fie prezentată ca un mit eroic fascist, ca un episod vitejesc din istoria Germaniei. Cuvintele: „predare”, „prizonier”, „capitulare” erau cu desăvîrșire interzise.

În alt manual, „Istorie pentru școlari”, se arată limpede că dacă Göring și-ar fi respectat promisiunea de a da ajutor trupelor, „catastrofa” (plînge autorul manualului) ar fi fost evitată.

Numai popoare de sclavi

Ca mai toți adolescenții, după orele de școală Dietmar își rezerva și el probabil ceasuri pentru lectură. Dar ce literatură i s-a oferit tînărului pentru a-și completa educația, pentru a umple golurile pe care le mai lăsase școala? Iată-l pe Dietmar citind volumul „De ce? De unde? Încotro?” de Hans Grimm (autorul unei alte cărți „celebre” apărute în timpul lui Hitler, care demonstra necesitatea unui război pentru cîștigarea spațiului vital).

Ca și mulți alții, Grimm nu a înțeles — sau nu a vrut să înțeleagă — învățămintele ultimului război. El pretinde „ridicarea unui stăvilar între diferitele rase inferioare și poporul de stăpîni al Germaniei”. (Atenție! Asta se spune în noua lucrare a lui Grimm și nu în cea tipărită pe vremea lui Hitler! Confuzia se poate face foarte lesne, pentru că tonul și ideile celor două lucrări sînt identice.) Domnul Grimm ricanează: „Nu pot să existe, alături de poporul german stăpînitor, decît popoare de sclavi”.

Oricărui om lucid, asemenea elucubrării nu-i pot apărea decît ca niște piese prăfuite dintr-un imaginar „muzeu al ideilor ticăloase”. Dar la un băiat de vîrsta lui Dietmar, cele debitate de domnul Grimm, în atmosfera grea și plină de îndemnuri la război din Germania occidentală, au altă rezonanță. Cum să nu-și atîrne decorații fasciste la gît, cum să nu ia pistolul în mînă, cînd domniile de la Bonn au dispus ca „Mein Kampf” să se găsească în toate bibliotecile școlare din Germania de vest pentru că „această carte face parte din istorie și elevii au dreptul de a cunoaște în amănunt istoria perioadei respective”?... De a o cunoaște în amănunt? Atunci despre crimele naziștilor de ce nu se mai suflă un cuvînt? Sau poate că la Bonn ele nici măcar „amănunte” nu mai sînt socotite! Ei, da, s-au auzit oarecare zvonuri în anii

Florin MUGUR
(Continuare în pag. 10)

de după război despre asemenea crime. Ei, da, chiar și în manualele din anii tinereții puteau afla unele lucruri despre ele. Dar Gaida Klimann s-a hotărât să dezmințită astfel de „zvonuri neplăcute“. În lucrarea „Minciuna despre șase milioane“, ororile din lagărele de exterminare naziste — pe care înșiși autorii lor le-au recunoscut — sînt prezentate drept „niște născociri răuvoitoare... născute din imaginația propagandei antigermane după război“. Oameni arși în crematoriul? Simple invenții. Hi-

Așa-zisele „asociații de elevi“ vest-germane nu sînt oare adoma organizațiilor paramilitare hitleriste?

tlar, Göring sau Goebbels? Inși respectabili, care au pornit un război și mai respectabil, război pe care, „din nenorocire“, l-au pierdut. Citind asemenea pagini putea tînărul Dietmar Kirstein — care nu manifesta nici o rețineră critică față de ele — să reacționeze altfel decît cu focuri de pistol? Oare asociația de elevi în care fusese înscris nu-i dăruise o uniformă ca aceea pe care o purtau cîndva tinerii hitleriști? Doar aflase și el că membrii fostului partid nazist sînt niște „bieți rătăciți“; și nici măcar prea tare rătăciți, deoarece peste 9.000 dintre ei, rămași judecători și procurori în Germania federală, i-au judecat pe 12.715 dintre foștii lor colegi de partid, negăsindu-i vinovați de crimele comise decît pe 100 dintre ei (ași citit bine: o

sută!). Restul au fost achitați sau au primit pedepse minime. Știa și Kirstein că 140 de generali hitleriști eliberați se află azi la comanda noii armate revanșarde sau primesc pensii grase din partea statului, iar Speidel sau Heusinger sînt comandanți în N.A.T.O. Kirstein merge și la cinema unde vede numai filme polițiste cu asemenea titluri: „Cu o crimă începe noua lui viață“, „De la ora 5.45 se va ataca“, filme care glorifică de la un cap la altul, Wehrmachtul nazist.

Poate, pe de altă parte, tînărul Dietmar a avut prilejul să ia contact cu vreuna dintre organizațiile antimilitariste. Poate că el a și vizitat vreuna dintre expozițiile documentare asupra crimelor naziștilor, expoziții organizate de tineri luptători pentru pace (și pentru care organizatorii au fost aspru pedepsiți). Dar Kirstein nu se interesa de adevăr; pistolul avea pentru el un farmec mult mai mare. E mai ușor să tragi cu arma, decît să încerci să înțelegi...

Cine răspunde?

În fața judecătorilor din Düsseldorf, orașul în care s-a născut marele Heine, Kirstein a recunoscut că este nazist, că a participat la toate adunările foștilor SS, pe care îi numește „cei mai mari eroi ai tuturor timpurilor“ (!). Tot Kirstein a declarat că toți cei care luptă pentru pace în Germania sînt trădători ai „marelui Reich“ și trebuie exterminați. De ce și-a început opera de „exterminare“ cu un simplu soldat englez, i-a fost greu să precizeze. A vrut să-i răzbune pe militarii germani uciși în război și... a tras în cine a găsit.

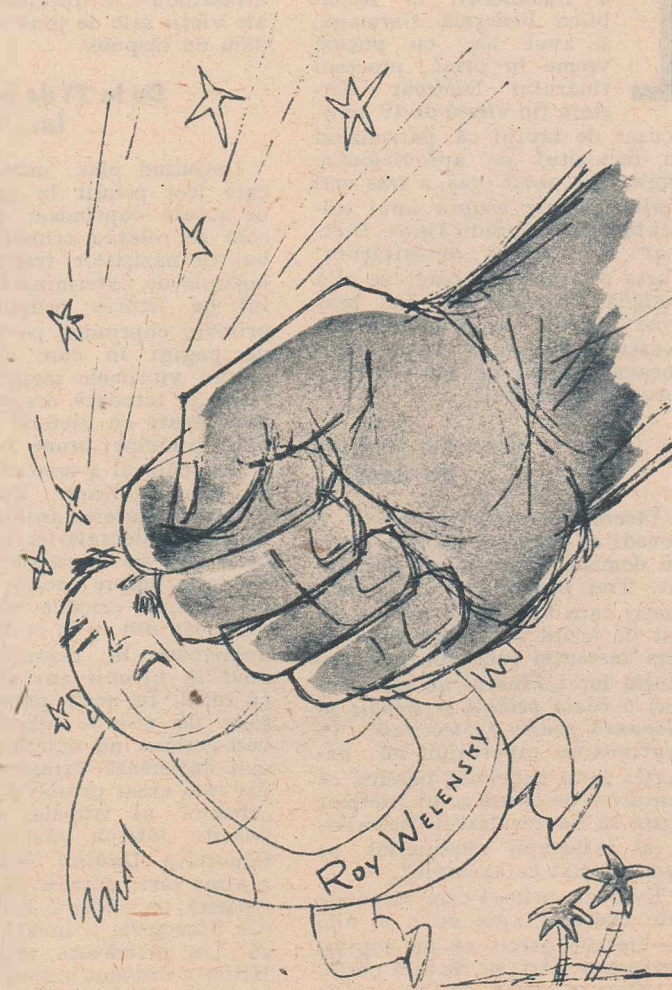
Hotărît, Kirstein s-a comportat ca un criminal; nimeni și nimic nu poate să-i micșoreze vina. Educația, sigur, a avut un rol deosebit de mare. Dar tînărul avea datoria să manifeste rezistență în fața unor idei pe care — după cum se vede — le-a adoptat cu entuziasm.

Probabil însă că Dietmar s-a mirat mult de tot atunci cînd a auzit sentința: cinci ani de închisoare. De ce aplicarea celor învățate i-a adus o asemenea pedeapsă? Este de crezut că se va fi găsit cineva care să-l lămurească asupra greșelii pe care a făcut-o, trăgînd într-un soldat englez. Dacă și-ar fi început crimele cu un atac împotriva — de pildă — a unui comunist sau chiar a unui luptător pentru pace, sigur că tribunalul ar fi găsit destule căi pentru ca faptele să fie cocoloșite și bravul reprezentant al haidamacilor revanșarzi să nu aibă nimic de suferit.

Tînărul va sta cinci ani la închisoare. Se vor face încercări de a-i perfecționa educația. La eliberare, el va ști să-și aleagă mai bine victimele și, evident, nu se va mai mulțumi cu una singură. Dacă pînă atunci „educatorii“ săi nu vor fi obligați de opinia publică să se domolească și să-și exercite funcțiile educative nu asupra tineretului, ci de pildă, asupra pisicilor sau a cîinilor. Cu marele risc ca numărul cîinilor turbați să crească în mod îngrijorător...

Florin MUGUR

UN „KNOCK-OUT“ PE RINGUL AFRICAN

Desen de E. ARNO

• SIR ROY, BOXERUL... FĂRĂ MĂNUȘI, REFUZĂ SĂ ABANDONEZE • O „FEDERAȚIE” LA... PĂMÎNT ȘI UN ARBITRU (LONDONEZ) CARE ȚINE CU ÎNVINSUL • DEDESUBTURILE UNUI „MATCH” ÎN CARE PUGILISTUL PROFESIONIST ÎNCEARCĂ LOVITURI NEPERMISE PENTRU A-ȘI PĂSTRA TITLUL ȘI AVANTAJELE

În dimineața mohorâtă de primăvară indecisă, la hotelul său din Londra, sir Roy se plimbă mai posomorât ca șerul încruntat spre care privește din când în când, apropiindu-se de ferestra salonului. Pașii lui mari, care deplasează un trup imens (înălțimea: șase picioare*); greutatea: circa 50 de kilograme) fac să se cutremure încăperea. Ridicînd privirile spre norii negri care stau gata să se prăbușească diluvian este cenușia capitală britanică, sir Roy strînge amenințător pumnii uriași. Pumnii care au lovit de nenumărate ori. Și n-au lovit rost. Sir Roy are acum 55 de ani. Dar n-a uitat vremea cînd urca pe ring și își stilcea iversarul în bătaie. „Aveam, domnule, o dreptă...” povestește el, în momentele cînd vocă, plin de duioșie, epoca în care cite un șeficit adversar mutilat, cu maxilarul rupt, cu arcadele deschise, înroșit de sînge, nu mai avea doar puterea să ridice mîinile, abandonînd un meci dovedit inegal chiar de la prima repriză. Judecînd după căutătura, după scrișnetul dinților, după pumnii ridițați spre cer, sir Roy ar lovi și în această imineață. Ar lovi cu sete. Dar pe cine?...

Sir Roy nu mai practică boxul profesionist de mult. Acum are altă meserie. E prim-ministru. Conduce Federația Africană alcătuită din trei țări: Rhodesia de Nord, Rhodesia de Sud și Nyasaland. Și în această calitate de premier federal a primit la Londra o directă” care l-a umplut de furie. Guvernul britanic a acceptat — după grele tratative cu liderii africani — ca Rhodesia de Nord să se desprindă de Federație. Sir Roy a venit în el repede în capitala britanică, pentru a încerca să împiedice așa ceva. Dar, deși fost ascultat cu simpatie și înțelegere, s-a bit de refuz: Federația nu mai rezistă. Pentru sir Roy hotărîrea privitoare la ieșirea Rhodesiei de Nord din Federație este de fapt a doua lovitură. La sfîrșitul anului trecut H. Banda, liderul Partidului Congresului alway din Nyasaland, smulsesse și el Londrei asentimentul ca țara sa să părăsească Federația. Astfel combinația care s-a cheamă „Federația Rhodesia-Nyasaland” își aiește practic ultimele zile. Roy Welensky nu e însă de acord. În plină criză de nervi întinde mîna și smulge plicul pe care îl întinde secretarului. Sfîșie cu mișcări brușînvelitoarea, apoi își aruncă privirile pe masa de hîrtie cu emblemă oficială: primul ministru Macmillan îl invită la dejun; un jun în cinstea sa, a lui sir Roy.

— Ha! ha!, rîde „boxerul”. Să vezi acum vitură sub centură!
Adevărat! Roy Welensky dictează un răspuns sec:

— Nu vin la nici un dejun!

Vie emoție la Ministerul coloniilor, la Downing Street 10” (reședința primului ministru). În cele din urmă, protocolul unță că dejunul nu va mai avea loc. Agenții „Reuter” transmite evenimentul adăugîndu-i un comentariu: Acest gest demonstrativ al lui sir Roy Welensky constituie un precedent „fără precedent în relațiile dintre liderii Commonwealthului”. Între timp sir Roy îi ivoacă pe ziaristi la hotel. Li se adresează cei mai puri termeni sportivi:

„Guvernul britanic a abandonat în fața conducătorilor africani. Dar eu nu mi-am cat încă pantofii cu saciz. Și nu uitați că o alonjă!...”

Țșor surprinși, reporterii politici ai ziaror englezești se întrebă dacă la mijloc e o confuzie și dacă nu trebuiau trimiși fapt, colegii lor care fac cronica pugilis-

tică. Pînă la urmă oamenii se dumiresc: afacerea e totuși politică; și încă cu serioase implicații la Londra. Însăși cearta dintre Welensky și oficialitățile britanice trebuie înțeleasă ca o dispută asupra unor metode și forme, nu ca un conflict în care una dintre părți ar dori efectiv apărarea intereselor africane. Dimpotrivă, asupra necesității de a se menține prezența britanică pe teritoriul Rhodesiei de Nord și de Sud ca și pe cel al Nyasalandului, atît gazdele londoneze cît și oaspetele lor venit din Salisbury sînt pe deplin de acord.

Istoria începe de mult, de pe vremea cînd lordul John Cecil Rhodes, convins că pămîntul e opera unui Dumnezeu grădinar care a creat totul pentru bucuria cetățenilor britanici, a conceput „piosul plan” de a acapara toată Africa. Populației băștinașe i s-a explicat delicat (prin gloanțe dum-dum) că așa e voința Domnului. Teritoriile Africii centrale au ajuns colonii britanice, pierzînd pînă și numele original. Așa a apărut Rhodesia de Sud pe teritoriul vechii țări Zimbabwe; țara Zambia a devenit Rhodesia de Nord, iar țara Malawy a fost — paralel cu creștinarea băștinașilor — botezată Nyasaland. După cel de-al doilea război mondial, cînd mișcarea pentru independență a popoarelor africane a căpătat amploarea și eficiența cunoscute, colonialiștii au început să studieze formule variate pentru a-și menține prezența. În ce privește cele trei țări de care vorbim, oficialitățile londoneze au ajuns — după numeroase alte încercări — la formula reunirii lor într-o federație. Faptul s-a produs în 1953. În același an, a mai avut loc un eveniment care n-a reținut atenția decît celor inițiați în culisele politicii coloniale londoneze: un oarecare domn Roy Welensky a fost innobilat, devenind „sir”. Peste trei ani, el ajungea prim-ministru al Federației... Devenea astfel stăpîn peste un teritoriu dotat cu multe virtuți prețioase: Rhodesia de Nord deține locul al doilea pe lume ca producătoare de cupru. Rhodesia de Sud posedă un cocs de prima mînă și minereu de fier de mare valoare. Federația e de asemeni cotate ca a doua producătoare de tutun a lumii. Or, din nouă milioane de locuitori, doar trei sute de mii sînt albi. Era deci nevoie de o „mînă forte” care să asigure preponderența minorității albe și să împiedice pe băștinași să se ridice cerînd neatîrnarea. Sir Roy a îndeplinit cu rivnă această misiune. Despre el și despre activitatea sa, a oferit interesante date revista americană „United States News and World Report”. „Sir Roy Welensky — scria revista — e fiul unui fermier polonez și al unei coloniste de origine olandeză. Fost boxer, fost inginer feroviar, fost lider sindical. Într-o regiune unde albi constituie minoritatea conducătoare, sir Roy e considerat ca un „paternalist alb cu vederi mijlocii”.

Și ca să arate mai clar ce e aia un „paternalist cu vederi mijlocii”, aceeași publicație americană reproducea interviul pe care un trimis al ei îl luase premierului Federației. Din acest interviu cea mai „paternalistă” și cea mai „mijlocie” declarație e următoarea: „...Atunci cînd ești la guvern trebuie să-ți păstrezi puterea și pentru asta trebuie să-ți dai la cap oricui nu te vrea, asigurîndu-te astfel că nimeni nu-ți ia locul”.

Tot „United States News and World Report” publica un an mai tîrziu o nouă prezentare a lui Roy Welensky în care sublinia: „Sir Roy crede că negrilor trebuie să li se acorde drepturi politice foarte încet”. Acest „foarte încet” trebuie luat ca un eufemism elegant al publicației americane. În realitate sir Roy crede că negrilor trebuie să le

dai nu drepturi politice, ci „la cap”! Și credincios acestei convingeri „mijlocii”, premierul „paternalist” a creat pașapoarte fără de care negrii nu se pot deplasa în afara ghetourilor în care sînt ținuți, a emis legea pentru înregistrarea băștinașilor, a inițiat sisteme electorale care exclud practic de la vot imensa majoritate a populației de culoare, a arestat și schingiuit pe liderii africani etc.

Se mai pomenește — cum am văzut — în biografia nobilului Roy, că în tinerete a fost și lider sindical. Ce fel de lider nu e greu de ghicit dacă ne gîndim că însăși innobilarea lui s-a făcut sub oblăduirea trusturilor care exploatează bogățiile Federației: „Rhodesian Anglo-American Ltd.”; „The Charter Company”; „Rhodesian Selection Trust” etc. sau dacă reținem cele scrise de gazeta vest-germană „Süddeutsche Zeitung”: „Sir Roy Welensky a în strîns legături cu magnații din City-ul londonez; în Camera Comunelor el se bucură, de altfel, de sprijinul a 42 de deputați conservatori, toți avînd investiții de capital în Rhodesia”.

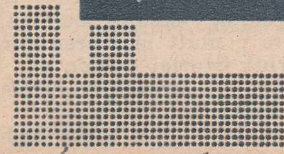
S-a întîmplat însă că, de data aceasta, cu toate loviturile, Welensky n-a mai ieșit învingător, oricît a voit — și vrea încă — „arbitrul” britanic să-l pîrtinească. În Nyasaland s-a constituit un guvern african condus de H. Banda; în Rhodesia de Nord, deși legea electorală a permis africanilor să voteze doar în proporție de 3 la sută, partidul rasist al lui Welensky a fost înfrînt la ultimele alegeri de Partidul unit al independenței naționale și de Partidul Congresului național african, care s-au prezentat în front unit. În Rhodesia de Sud, în ciuda represiunilor la care e încă supusă, mișcarea de eliberare națională cucereste tot mai mult teren. În aceste condiții fostul lider sindical trădător, boxerul profesionist care n-a pregetat niciodată să-și lovească nereglementar adversarii și care a umbat întotdeauna în politică fără mînuși, mai încearcă să dețină titlul și avantajele prin aceleași metode ilicite care i-au caracterizat întreaga activitate. Ultima „lovitură nepermisă” pe care a încercat-o a fost în legătură cu Partidul federal unit, al cărui șef este: a anunțat dizolvarea acestui partid și crearea a trei partide „independente” în cele trei țări alcătuitoare a muribundeii „Federații”. Aceasta, în dorința de a-și crea organismele care să-i permită continuarea, sub denumiri noi, a unei vechi politici.

Dar opinia publică a sancționat infracțiunea. Numeroase ziare au dezvăluit substratul acestei manevre de ultim moment. Și astfel, personajul care timp de aproape zece ani a jucat un rol dintre cele mai sumbre în Africa lovită de flagelul colonialismului, își vede „opera” dată peste cap. Prim-ministru al unei „Federații” care nu mai are membri; șef al unui partid a cărui dizolvare o anunță el însuși; reprezentant al unei politici de apartheid și înapoiere condamnată în lumea întreagă, fostul boxer trebuie să constate că a venit clipa cînd nici una din vechile combinații frauduloase ale „specialiștilor” în meciuri cumpărate nu-l mai poate salva. Pe ringul african realitatea i-a impus knock-out. Sir Roy trebuie să-și ia cele circa 150 de kilograme, titlul de noblețe și tot ce mai atîrnă după el și să-și caute altă profesie, decît aceea de premier federal. Încercările lui de a mai zăbovi sînt inutile. A bătut gongul. Meciul cu realitățile epocii noastre e mult mai greu decît și-a închipuit. Juriul istoriei decide că, în ciuda greutății, Roy Welensky a devenit un adversar mai slab.

L. SĂRĂȚEANU

* Un picior = 0,304 m.

T
Tăcarea

pe scurt

agenda

■ Teatrul Național „I.L. Caragiale” prezintă la Iași între 24 și 28 iunie piesele „Ancheta”, „Vizita bătrânei doamnă”, „Mașina de scris” și „Orfeu în infern” ■ 17-23 iulie: a cincea ediție a Festivalului cinematografic de la Prades. Președinți de onoare: Pablo Casals și René Clair ■ Ansamblul de cînțe și dansuri al C.C.S. organizează un turneu în toate regiunile țării cu, un nou spectacol ■ Studioul de jurnale cinematografice din Moscova închină un film documentar poetului sovietic Demian Bednii (1883-1945) ■ Francis Lopez, autorul operetei „Secretul lui Marco Polo”, a terminat opereta „Vremea chitarelor”. Interpret principal: Tino Rossi ■ Pentru luni de vară, teatrele din Capitală au stabilit un bogat repertoriu ce va fi prezentat pe scenele din parcurile „Herăstrău”, „23 August” și „Nicolaie Bălcescu” ■ Regizorul mexican Emilio Fernandez ecranizează cartea „Domnul președinte” a scriitorului sud-american Miguel Angel Asturias ■ La 28 iunie, în Franța, cea de-a șaptea ediție a Concursului Terpsichora. Concurenți, balerini între... 7 și 11 ani ■ Viitoarea premieră la Teatrul de Stat din Oradea (secția maghiară): „Nevestele vesele din Windsor” de W. Shakespeare. În rolul lui Sir John Falstaff va apare actorul Solti Miklos ■ O inovație la un teatru francez: cele trei lovituri tradiționale, anunțînd începutul spectacolului, vor fi înlocuite prin tot atîtea rafale de mitralieră. Dar numai la comedia muzicală „Viața lui Al. Capone” ■ În Danemarca, două noi romane zugrăvind perioada ocupației hitleriste: „Früdenholm” de Hans Schärffig și „Au venit dinspre sud” de Jens J. Jensen ■ Pentru dirijorii formațiilor corale de amatori, Uniunea compozitorilor organizează în această lună o audiere de muzică corală și prelucrări din folclor ■ Se pregătește o nouă Cleopatră pe ecran. De data aceasta cu Jayne Mansfield. În rolul lui Antoniu — Mickey Hargitay ■ Un nou turneu al Orchestrei de muzică populară „Barbu Lăutaru” a Filarmonicii de Stat „George Enescu” (9-30 iunie). Dirijori: Ionel Budișteanu și Nicu Stănescu ■ Bourvil dansează și cîntă la „Théâtre des Nouveautés”. Partenera sa Pierrette Bruno (aceeași din filmul „Plăcerile orașului”) ■ Recent, a avut loc o nouă premieră la Teatrul de Stat din Piatra Neamț: „Nila” de Salînski. Regia: Ariana Kunner. Scenografia: Sanda Mușatescu ■ Două concursuri în desfășurare: „Vasile Alecsandri” pentru piese de teatru într-un act și „Ion Vidu” pentru cînțece de masă.

ORCHESTRA simfonică a Filarmonicii de Stat „George Enescu” a prezentat în cadrul „Săptămînilor festive ale Vienei” două concerte. A intrerprins apoi un turneu în cîteva orașe ale Austriei. În repertoriu au figurat lucrări de: Brahms, Ceallovski, Enescu, R. Strauss, Prokofiev, Bruckner, Kogalski, Dukas. În primele zile ale acestei luni Filarmonica bucureșteană a dat de asemenea concerte la Roma și la Sulmona. Dirijorii concertelor au fost artistul poporului George Georgescu (în fotografie) și artistul emerit Mircea Basarab, iar solist violonistul Ion Voicu, artist emerit.

UN NOU FILM românesc în pregătire: „Pași spre Lună” (scenariul și regia Ion Popescu-Gopo). Iată-l, în fotografia noastră, pe zeul Mercur (Grigore Vasiliu-Birlic, asistat de operatorul Ștefan Horvát) în momentul în care învață să facă comerț. Aceasta pentru că Omul (Radu Beligan) urmează nu peste mult timp să-și procure niște sandale cu aripoare. — „Pași spre Lună” este un omagiu adus tuturor gândurilor înaripate ale omenirii — ne spune Gopo. E o poveste care începe cu Icar și merge pînă în vremea cînd circulația între Pămînt și alte planete va deveni un fapt obișnuit.

ÎN URMĂ cu circa 25 de ani a rulat în țara noastră un film realizat după romanul „Of human bondage” (titlul românesc „Robii”) de binecunoscutul scriitor englez W. Somerset Maugham. Filmul era interpretat de un celebru cuplu de „staruri” cinematografice din acea vreme: Bette Davis și Leslie Howard. În prezent la Dublin, regizorul Henry Hathaway lucrează o nouă ediție a „Robilor” în care cei ce vor da viață principalelor personaje ale scenariului doctorul Philip Carey și cruda „Mildred” sînt de astă dată Laurence Harvey și Kim Novak. În fotografie: Kim Novak (Mildred).

Teatrului Național din Craiova. Piesa, care înfățișează aspecte din viața satului românesc contemporan, a fost pusă în scenă de regizoarea Georgeta Tomescu. În rolurile principale: Margot Boteanu-Păcuraru, Rodica Radu, Teodor Danetti, Nicoletta Oancea, Emil Boslogescu, Cecilia Silvestri. Săptămâna trecută, colectivul craiovean a prezentat spectacolul cu piesa „Mirele furat” și în fața publicului din Capitală.

O LUCRARE dramatică sfirnește din nou furia neputincioasă a unor înalți prelați catolici. E vorba de piesa „Der Stellvertreter” (Vicariul) a tinărului dramaturg din R.F. germană Rolf Hochhuth (dreapta). În această piesă este denunțată crădășia anumitor cercuri clericale cu Hitler și aprobarea tacită a masacrelor organizate de bandele naziste. Acțiunea piesei se bazează pe documente strict autentice. Regia este semnată de cunoscutul om de teatru german Erwin Piscator (stînga).

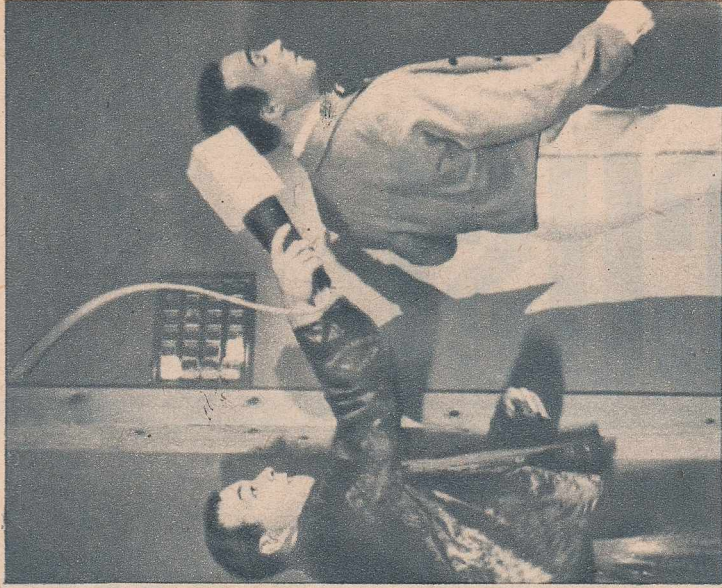
pe vorba de pictorii sovietici Pavel Korin (cu tabloul în mîna), pe care au venit să-l viziteze și să-l felicite un grup de colegi de breaslă. Înalta distincție i-a fost acordată lui Korin pentru realizarea portretelor pictorului M. Sarjan, al pictorului italian Renato Guttuso, al cunoscutului grup de pictori Kuki-nikși și pentru cel al artistului R. Simonov. Precum se știe, pictorul Korin este un vechi maestru al portretului.

SĂ-L CUNOAȘTEM pe remarcabilul regizor al lui „Rocco și trații săi” și în ipostaza de autor de librete de operă. Iată-l pe Luchino Visconti — al cărui film „Ghepardul” a fost distins la recentul Festival de la Cannes cu Marele Premiu „La palme d'Or” — alături de doi dintre interpreții operei „Diavolul în grădina” de Franco Mannino. Libretul operei a fost scris de el împreună cu Enrico Medioli și Filippo Sanjust. Opera a fost jucată cu succes la teatrul „Massimo” din Palermo.

povestește comedia „Diplomatul în pielea goală”, realizată la studiourile „Hunla-Film” din Budapesta. Parodie a filmelor polițiste și de spionaț, filmul regizorului Janos Palasthy persifilează sabloanele genului, propunându-și însă în primul rînd să satirizeze identitatea dintre procedeele marilor trusuri capitaliste și cele ale bandelor organizate de criminali și escroci, care-și desfășoară activitatea sub oblăduirea „legalității” burgheze.

BUNA PRIETENĂ a copilor, artista emerită Silvia Chicoș s-a întâlnit în ultimul timp cu numeroși pionieri și școlari din Capitală la Casa de copii nr. 2, la Casa de cultură a Raionului 30 Decembrie și la Școala nr. 24, prezentîndu-le programe artistice speciale și interesîndu-se totodată de notele pe care le-au obținut. Acrită se înflinește — indirect — cu micii spectatori și la Teatrul „Jandărică”: precum se știe, vocea cunoscutei păpuși ce a dat numele teatrului îi aparține Silviei Chicoș...

BRÎNCUȘI

U nui artist din sinul poporului nostru i-a revenit — în împrejurări oarecum neobișnuite — menirea de a împlini și încheia un stii în care se găsesc străvechi viziuni folclorice și unele dintre cele mai moderne procedee tehnice; unui om mic de statură, cu ochi scâpărători și barbă de unchiaș, făptură gingașă și totuși cu forța de muncă a unui uriaș, îmbinare de înțelept și de năzdrăvan: Constantin Brîncuși (1876-1957). O viață cu

colorit de poveste, din care nu lipsesc suferința, mizeria, greutatele îndurate odinioară de oamenii din popor, dar nici puterea de a le înfrunța, spre a făuri ceva măreț și pilduitor.

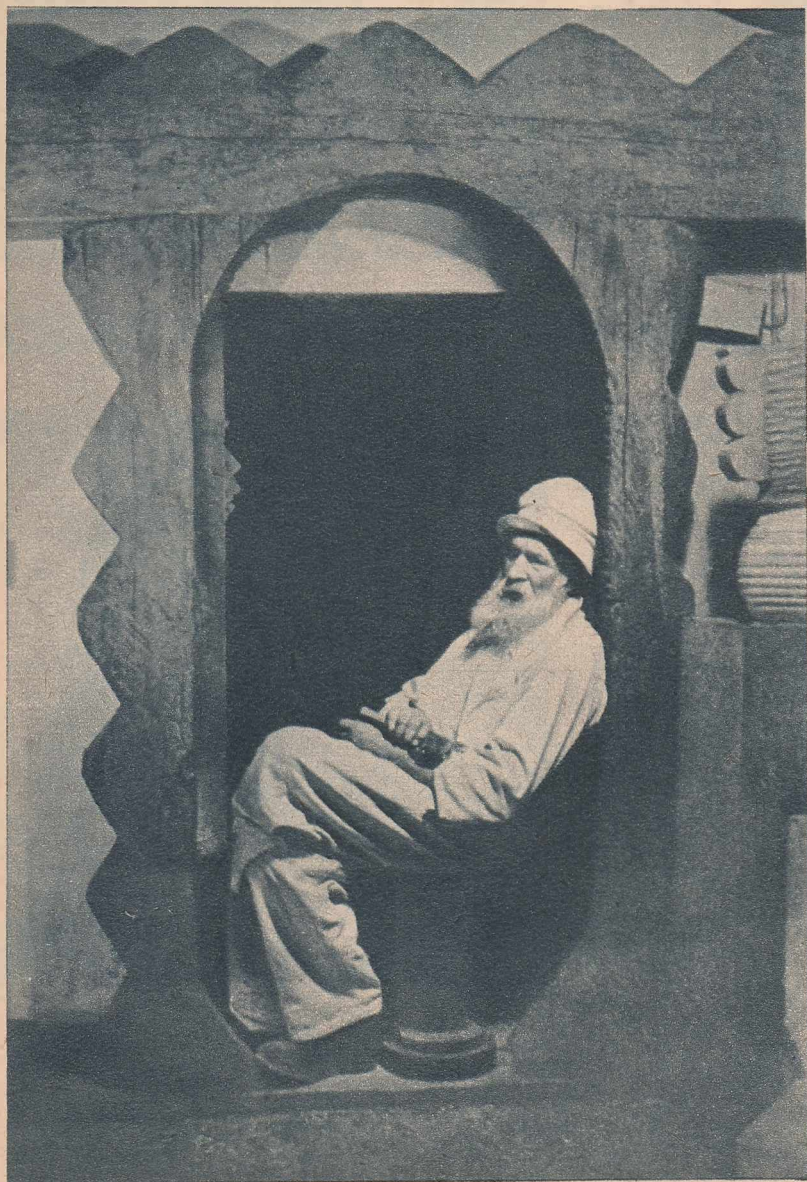
Comparăm — și nu întâmplător — opera sculptorului care a trăit aproape de noi cu străvechea epopee, concentrată și stilizată, a Mioriței, îndrăgită ca și întreaga viață, cu natura și animalele ei, de către vrednicul și duiosul cioban. Amîndouă izvorăsc din aceleași realități; și ceea ce a făurit

în poezie poporul, cu cîntăreții lui anonimi, a făurit, tot ca om din popor, Brîncuși, folosind însă alte materiale și altă tehnică. În istoria artelor au existat cazuri de artiști în a căror imaginație au căpătat răsunset străvechi viziuni și procedee tehnice ale poporului lor și care — nerealizate deplin la vremea lor — au fost întruchipate cu întârziere, parcă pentru a împlini ceea ce nu au îngăduit anumite condiții social-istorice.

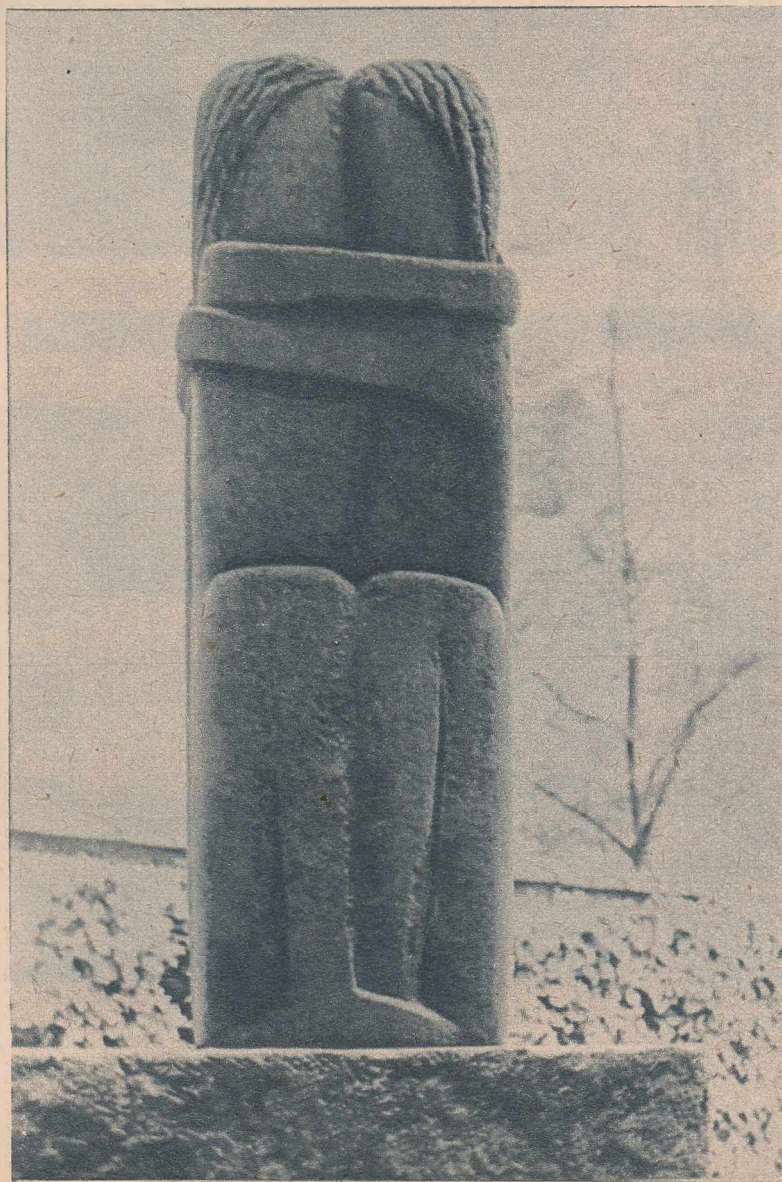
Se știe că în arta noastră feudală

sculptura nu a putut înflori așa cum au înflorit arhitectura, pictura monumentală și înseși produsele artei populare, de la portul oamenilor și covoare la olărie și creștăturile în lemn. Sculptura figurativă, concretă, s-a izbit de opreliștile bisericii, de porunca „să nu-ți faci chip cioplit”. Este drept că, în pofida acestei interdicții, olarii de la țară au plămădit mereu figurine de lut smălțuit — oameni-păpuși, animale-puşculițe etc. pe care le vindeau la târguri — iar meșterii

Brîncuși în atelierul său.

Sărutul (platră) — 1908.

pietrari au săpat splendide motive decorative la monumentele vremii, de pildă ornamentele de la clădirile ridicate de Ștefan cel Mare sau Brîncoveanu ori fațadele Trei Ierarhilor de la Iași. Dar sculptură figurativă de mare amploare nu am avut decât o dată cu laicizarea artei și cu intrarea în circuitul vieții moderne, în secolul trecut.

Într-o mare măsură, sculpturile plămădite sau cioplite ale lui Brîncuși au realizat în lemn, piatră, bronz ceea ce făcuseră meșterii și meșterii din popor cu secole mai înainte, când țeseau scoarțe cu frunze și flori, cu păsări și oameni, când împodobeau costumele de sărbătoare sau de lucru, când plămădeau figurinele de lut sau creștau stîlpii pridvoarelor ori porțile modestelor case, atât de armonioase în simplitatea lor. Și când evocau dragostea ciobanului pentru mioara lui, pentru viața și natura cu care era în continuă comuniune.

Desigur, arta lui Brîncuși nu poate fi redusă numai la atîta, dar, pentru înțelegerea ei, numai pornind de la folclorul și de la arta noastră populară putem desprinde autenticitatea, orizontul,

procedeele și înseși limitele ei. Numai astfel îi putem pătrunde tainele și înțelege de ce — cu toată autenticitatea ei — nu mai poate fi repetată de alții; de ce, după cum observă unii critici, printre care și Lionello Venturi, „nimeni nu i-a putut fi elev“ acestui mare artist, cu o experiență și o concepție proprie pînă la exclusivism. În condițiile social-istorice în care s-a format el însuși, închegîndu-și o imaginație specifică și ducînd la desăvîrșire un stil, alții nu se mai pot forma, deoarece aceste condiții s-au transformat din adînc, implicînd o altă înțelegere a vieții și alte forme de expresie. În condițiile lumii în care a copilărit și și-a petrecut tinerețea artistul, el a trăit ecouri de comună primitivă și vremuri medievale, astfel că a putut împinge într-un trecut foarte îndepărtat, dar efectiv trăit de dînsul, sursele de inspirație ale artei, iar, pe de altă parte, a putut inaugura mai tîrziu drumuri noi în arta contemporană, anticipînd actuala viziune cosmică, inspirată de zborul interplanetar și folosind o tehnică excepțional de elaborată.

Primii douăzeci și șase de ani

— 1876-1902 — Brîncuși și i-a petrecut în patria sa și aceștia sînt tocmai anii copilăriei și ai tinereții, atît de hotărîtori pentru formarea viziunii unui artist. Cu patria a păstrat și mai tîrziu legăturile; iar cînd a ajuns la măiestria bătrîneții, a ținut să dăruiască locurilor natale un ansamblu de opere ce-l definesc, operele ridicate sub supravegherea sa la Tirgu-Jiu: *Poarta eroilor* (sau *Poarta sărutului*), *Masa tăcerii* și *Coloana fără sfîrșit* (1937).

Sculptorul s-a născut la 21 februarie 1876 în comuna Peștișani din fostul județ Gorj. După absolvirea claselor primare, tatăl l-a trimis să pască oile, pe colinele din preajma satului „cu iarbă dulce ca mătasea“, cum le va evoca mai tîrziu la Paris artistul, care și acolo va trăi în condiții aproape ca la țară, încropindu-și un atelier simplu, între copaci și flori, doar la cîțiva metri de garaje moderne și de vacarmul metropolei. Din atelierul său — populat cu blocuri de piatră și cu trunchiuri de copac, cu tot felul de unelte pentru tăiatul și cioplitul lemnului ori al pietrei, pentru șlefuirea metalelor — urmărea zborul păsărelelor și le

asculta cîntecul, păstrînd nostalgia locurilor natale. În acea oază de liniște și meditație, pe care a ținut să și-o încropească în tumultuosul Paris — atelierul-locuință din Impasse Ronsin, care dădea în rue Vaugirard — el a retrăit, cu simplitate dar și cu pasiune, viziunile folclorice ale copilăriei din Gorjul său și nu o dată le-a spus cunoscuților: „cînd nu mai sîntem copii, sîntem deja morți“.

Biografia sa este nespuse de bogată și nu putem aminti din ea decât cîteva crîmpeie, folositoare pentru pătrunderea omului și a operei sale. În orizontul copilăriei și adolescenței sale — mult încercate de greutățile și nedreptățile vieții de atunci — intră tot felul de elemente. Intră frumusețea și fabulosul naturii, animate cu ochii și închipuirea copilului, care prefăcea stîncile în uriași, iar arborii și florile în ființe vii. Intră dragostea pentru animale, pentru oile pe care le păștea, pentru orăntăniile din curți, mai ales pentru cocșii, vestitorul timpului și al hărniciei. Intră înșiși idolii preistorici, pe care îi dădeau

Petru COMARNESCU

(Continuare în pag. 16)

la iveală cuțitul plugului sau săpăturile arheologilor, întră stâlpii de lemn crestați romboidal ai pridvoarelor din satele Gorjului și monumentalele porți de lemn. Întră păsările cerului, contemplate de el sau despre care i se povestise de către unchiesii ori babele satului că au puteri nemăpomenite, când sînt păsări măiestre, proteguind pe cei care se iubesc mult și întîmpină împotriviri. Aceste amintiri ale copilariei îl vor întovărăși pînă la bătrînețe și, ca și Ion Creangă, Brîncuși, acest Creangă oltean, le va întruchipa într-o artă de

tîrziu, la Paris, sculptorul va construi un patefon așezîndu-l într-un fel de ladă țărănească și, tot cu ajutorul mecanismului de patefon, va face să se rotească peștele de metal, una din sculpturile-i „dinamice“.)

Auzind de la clienții cîrciumii de acest adolescent năzdrăvan, un om de bine îl ajută să urmeze la Școala de arte și meserii din Craiova, pe care o termină cu premiul întîi. Această pregătire de artizan, completată cu studiile la Școala de bele-arte din București, pe care, după spusele lui ar fi absolvit-o numai în doi ani

Prin 1903, după spusele sale (1902 după datele altor biografii), în orice caz după terminarea studiilor la București, împins de sărăcie, pleacă pe jos — exact cu aceeași răbdare și tărie ce o au ciobanii, cînd își duc de la munte la baltă oile — tocmai la München, apoi străbate Elveția, muncind fără spor pe șantiere, și în 1904 se află la Paris. Și aici urmează cursurile Școlii de bele-arte, avînd un profesor nu pe placul său, Mercié. Spre a se întreține, spală vasele într-un restaurant. Tot ca la țară, Brîncuși duce în roabă bustul giran-

cu cîte douăzeci de centime pe zi. Nu m-am plîns nimănui... Am vrut însă să fac sculptură... Eu mi-am tras sorții“. Și tot atunci, printre multe altele, ne-a declarat: „Nu m-am făcut cetățean francez, pentru că vreau să fiu ceea ce sînt“. A trimis mulți ani la rînd lucrări în țară, a realizat monumentele de la Tîrgu-Jiu, în 1937.

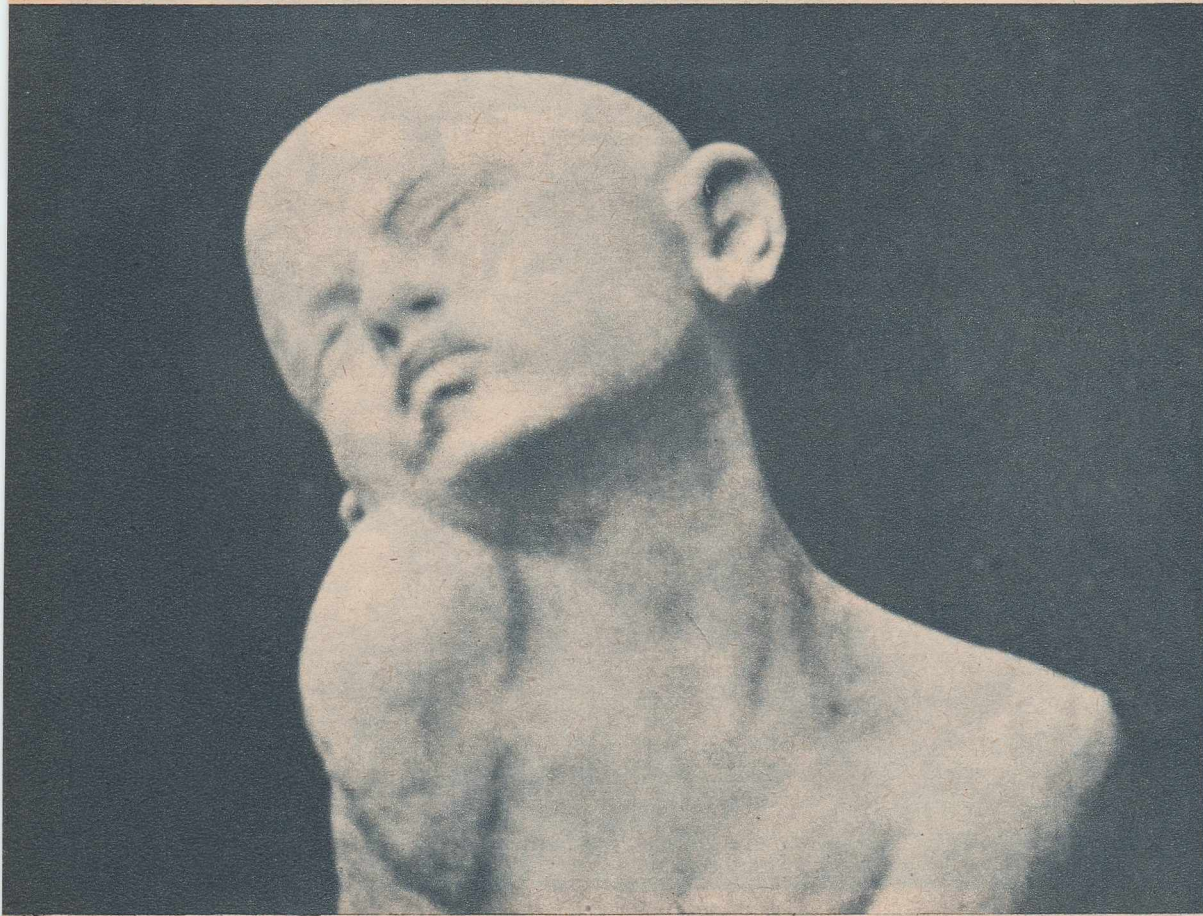
Nu și-a putut realiza planul pentru construirea unui templu în India, unde a călătorit în 1937-1938. Războiul l-a prins la Paris, unde a găzduit și ascuns oameni urmăriți de hitleriști. După război nu a mai putut lucra și treptat s-a stins printre lucrările din atelierul său, originale sau copii. Năzuise să construiască o pasăre măiastră înaltă cît turnul Eiffel, care să aducă bucurie și îmbărbătare oamenilor. „Nu căutați formele obscure sau mister. Eu vă dau bucurie curată“ — zicea el.

Cît de legat de folclorul patriei a fost ne-o dovedesc mai ales lucrări ca *Sărutul* (1908), *Rugăciunea* (1907), *Pasărea măiastră* (diferite variante în piatră și bronz, 1912-1940), unele sculpturi în lemn, mai ales *Cocoșul* (1924 și 1941), *Coloanele fără sfîrșit* (prima variantă în lemn, 1916-1920).

Sărutul, monumentul funerar în piatră ridicat la cimitirul Montparnasse (1908) reprezintă două ființe alipite, care se înlanțuiesc cu brațele, formînd o unitate de nedespărțit. Formele acestea paralelipipedice au contururi și elemente umane, spre a arăta un bărbat și o femeie. Monumentul i-a fost comandat de iubitul unei femei care și-a luat viața, nu din vina lui, și care ținea să arate permanența dragostei lor. De unde s-a inspirat Brîncuși? Din folclorul nostru, din legenda arborilor înlanțuiți. În vechime, la noi ca și la alte popoare, arborii erau socotiți ca ființe vii, iar multă vreme a existat datina ca pe mormintele celor care s-au iubit mult, rudele sau supravieșitorul, iubita ori iubitul, să așeze doi copaci alipiiți și cu crengile îmbrățișate. În ce spirit a întruchipat această legendă simbolică? În spiritul stilizării, al modului în care apar pe covoarele oltenești sau în alte produse de veche artă populară diferitele figuri. Stilizarea înseamnă mijloacele care simplifică și condensează expresia mărind uneori capacitatea de semnificație a imaginii și conferindu-i un aspect decorativ. În *Poarta sărutului*, stîlpii-oameni sînt și mai stilizați, devenind elemente arhitecturale.

Păsările măiestre — care în basme, ca și la Eminescu sau la Alecsandri, au puteri miraculoase, luînd diferite înfățișări și vorbind ca oamenii, ocrotind pe cei buni și mai ales pe îndrăgostiți — sînt întruchipate de Brîncuși întîi în forme mai concrete, apoi în forme simplificate, care redau esența lor de zburătoare, funcția zborului, avîntul spre zările lumii.

La fel *Peștele*, mai întîi cioplit în marmură albastră-verzuie, apoi realizat din bronz șlefuit, își păstrează, în varianta finală, doar forma de percuție a apei, funcția-i primordială în mediul specific. *Cocoșul*, cioplit în lemn de nuc, este sugerat prin creasta-i falnică, ce se înalță spre zorile mult așteptate. *Cumințenia pămîntului*? Un critic străin face legătura cu idoli din Cyclade, dar pămîntul țării

Chinul (piatră) — 1906.

mare autenticitate și măiestrie, care l-a făcut celebru în lumea întreagă.

Fire isteată, chiar năzdrăvană, de adevărat erou popular, plin de curiozitatea cunoașterii și dornic să-și încerce puterile în tot felul de isprăvi, desigur împins însă în primul rînd de sărăcie, Brîncuși părăsește la unsprezece ani casa părintească, „pentru a cutreiera lumea“, după cum el însuși ne-a povestit. S-a dus mai întîi la Tîrgu-Jiu, unde a muncit într-o boiangerie, apoi la Craiova, unde a fost băiat de prăvălie și ospătar, lucrînd cîte optsprezece ore pe zi într-o băcănie, apoi într-o cîrciumă de periferie. A uitat pe mușterii cu darurile sale. Din scîndurile ușoare și mlădioase ale unei lăzi de mandarine face o vioară, creștînd totul cu un cuțitaș oarecare, așa cum fac și meșterii de la țară. Dar el nu mai crestează furci și fuioare, blidare sau fluiere, ci chiar o vioară. Lăutarul, pus să încerce instrumentul construit de copilandrul de șaisprezece ani, scoate din el sunete mai limpezi și mai duioase decît din propria-i vioară. (Mai

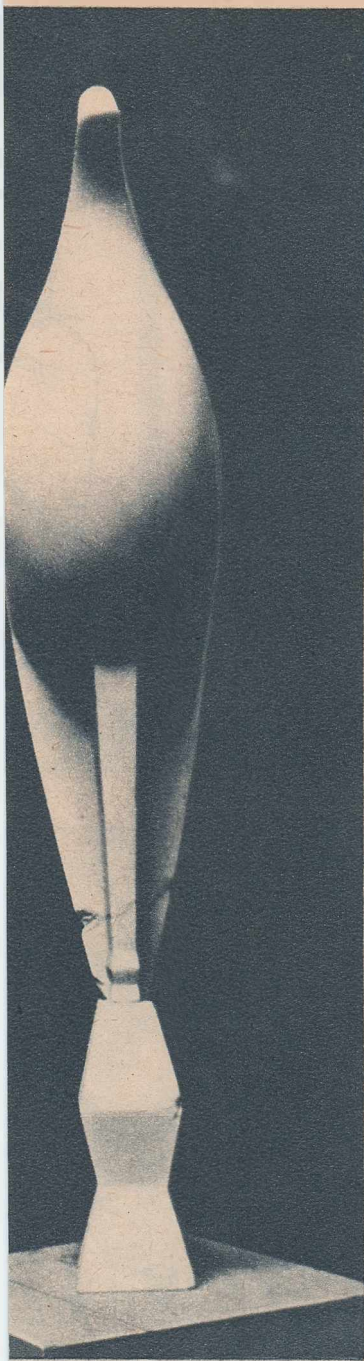
(1900-1902), reprezintă o primă stăpînire a celor două coordonate ce-i vor defini mai tîrziu indeletnicirile: de o parte, gîndirea de artist, de alta neobosita lui activitate tehnică, de cioplitor în piatră și lemn, de șlefuitor al metalelor. Brîncuși a fost totdeauna „tehnicianul“ propriilor sale creații, înțelegînd arta ca o muncă fără preget și neștiind, ca și pietrarii evului mediu, unde începe arta și încetează munca de meșteșugar. Relua aceleași teme sau figuri, realizîndu-le în diverse materiale, simplificîndu-le, făcîndu-le mai transparente, mai aeriene, desăvîrșindu-le.

Și la Școala de arte din București uimește. În timp ce alți colegi desenează figura lui Antonius din Belvedere, Brîncuși, ajutat de profesorul de anatomie, dr. D. Gerota, reconstituie cu o precizie de mecanic și cu înțelegeri de artist, scheletul și musculatura tînărului sclav de pe vremea lui Adrian. Este vorba de faimosul ecorșeu, existent și astăzi în țară și după care a cerut o copie, cu puțin înainte de moartea sa.

tului acestui restaurant și-l prezintă juriului de la salonul Societății de arte-frumoase, care îl acceptă. În anii 1904-1907 expune mai multe lucrări la diferite saloane pariziene: busturi-portrete și capete de copii. Mai cu seamă chipul unui copil, chinuit de părinți ca să-l facă premiant la școală, reprezentă, în stilul viu modelat al lui Rodin și cu remarcabile daruri de pătrundere psihologică, o primă etapă din realizările artistului. Brîncuși își cunoștea bine modelul, căci lăcuia cu el și cu părinții acestuia în aceeași mansardă. Lucrarea, numită *Chinul (Supplice)*, atrage atenția lui Rodin, care îi propune lui Brîncuși să-i fie ajutor în atelierul său. Dar Brîncuși îl refuză pe marele sculptor, zicîndu-i cu înțelepciunea omului din popor că „nimic nu crește la umbra marilor arbori“.

De pe atunci ar fi putut fi „un artist ajuns“; dar Brîncuși își căuta propria cale și a preferat — după cum ne-a mărturisit în 1937 — să lupte pentru realizare, înfruntînd mizeria. „Timp de douăzeci de ani am trăit la Paris

Pasărea mălăstră
(marmură) — 1915.

...astre n-a dat oare la iveală
...itea forme cioplite de oamenii
...eistorici? Este o rudă a caloie-
...lor, plămădiți de oamenii care,
...vremuri apuse, credeau că
...in asemenea figurine de lut
...poate invoca ploaia în verile
...cetoase.
Prin unele dintre aceste vi-
...ni, simboluri, alegorii, Brîn-
...și reamintește situații, ori-
...nturi, interpretări din viața
...triarhală sau din lumea Mio-
...ței. Acestea sînt rădăcini fol-
...orice astăzi uitate ori depășite
...spiritul științific al vremii,
...viața nouă, revoluționară,
...re o dată cu desăvîrșirea con-
...cuirii socialismului, transfor-
...ă din adînc și folclorul, și
...ta populară. Prin alte opere
...viziuni, însă, Brîncuși pre-
...ngește ceea ce rămîne valabil,
...spirator, poetic din străvechiul
...lclor, de pildă, prin păsările
...ăiestre sau prin cocoșii săi.
...nul său prieten, pictorul H.
...ousseau, „Le douanier“, i-a zis
...ată: „tu ai transformat anti-
...l în modern“. Într-adevăr,
...lizarea, folosită genial în sculp-
...ră de către Brîncuși, răs-

punde în unele cazuri înseși
concepțiilor moderne, științei
contemporane, care caută esen-
țele și funcționalitatea. Amintind
rostul vital și funcționalitatea
organică a păsărilor, peștelui,
cocoșului etc., Brîncuși ajunge
de la sensul metaforic al folclo-
rului și de la stilizarea artei
populare la sensurile științei și
imaginației contemporane.

Aceasta reiese mai limpede din
concepția *Coloanelor fără sfîrșit*.
Sînt avîntări către infinitul
lumii, mesaje de înfrățire a
planetelor și cosmosului, apropie-
ri de cerul și soarele, năzuite
de la începuturile artei, dar
totodată și prefigurări ale zboru-
lui interplanetar, ale triumfului
inteligentei și științei umane.
Contemporane ca viziune și teh-
nică, aceste *Coloane fără sfîrșit*
(prima făcută din trunchiul unui
copac uriaș, în anii 1916-1920,
și-a atins desăvîrșirea în opera
de la Tîrgu-Jiu, înaltă de 30 metri
și realizată în oțel aurit) își
au geneza în stîlpii de lemn ai
pridvoarelor de la casele țără-
nești ale peștișanilor și altor
sate. Acești stîlpi, pe care Brîn-
cuși i-a văzut mai întîi cu ochi
de copil, înălțîndu-se în spațiu
pentru a străpunge bolta ceru-
lui și, firește, pîrîndu-i nespun-
de uimitori, au forma romboidală
a coloanelor de mai tîrziu. În-
tr-adevăr, din arta populară au
pornit coloanele, din fabulosul
imaginației copilului de odini-
oară și din priceperea țără-
nească de a stiliza. Dar artistul
nu s-a oprit aici. Matur, el și-a
pus mari probleme de construcție
și tehnică, reușind, prin armo-
nia proporțiilor, să ajungă la un
echilibru aerian, care contrazicea
calculele inginerilor. La Poli-
tehnica din Zürich, profesorul
S. Giedion, ocupîndu-se de sim-
etrie și proporție, a arătat că
simetria prin repetiție a *Coloanei
fără sfîrșit* este pilduitoare. „Nu-i
o întîmplare că acești «arbori
celești» aeriene și de proporții
admirabile posedă toate sime-
triile cunoscute“, a observat pro-
fesorul, analizînd matematic dife-
ritele simetrii spațiale ale colo-
anei brîncușiene. Iată legă-
tura vechiului cu noul în capo-
dopera de la Tîrgu-Jiu!

Prin avîntul său spre înțelege-
rea cosmosului și spre îmbogățirea
imaginației omenești, a bucuriei
de a trăi simplu și esențial; prin
dinamismul și aerianul unor lu-
crări, ca acele păsări măiestre
și coloane fără sfîrșit; prin
devoțiunea față de prelucrarea
și desăvîrșirea materialelor puse
în concordanță cu dezvoltarea
tehnicii moderne și întruchipînd,
prin stilizare, idei și sentimente
adînc omenești; prin realizarea
unui stil, sinteză de vechi și
nou, de anonim măioritic și de
aspirații contemporane — el ră-
mîne un pilduitor înaintaș, care,
dacă nu poate avea elevi, are,
în schimb, mulți admiratori și
înțelegători în lumea întregă.
Opera lui nu se află în inima
vieții noi, dar ea a contribuit
la netezirea căilor noii vieți în
artă, aducînd lumină, poezie, bucu-
rie. Prin păsările lui măiestre,
prin cocoșii și coloanele fără
sfîrșit, Brîncuși pare a fi aștep-
tat viața nouă, pregătîndu-se
să o întîmpine cu acea urare, pe
care și-o fac oamenii din locurile
lui natale: „Bună să-ți fie inima“.

Petru COMARNESCU

educație pentru toate vîrstele

PRELUDII

Azi dimineață, la cinci și
jumătate vechea pendulă —
care de-a lungul veacurilor a
trezit, ca să le trimită la
lucru, trei generații din fa-
milia lui Ștefănuț — s-a mi-
rat ea însăși. Și dacă vechea
pendulă n-ar fi fost de meserie
ceas, înzestrat cu o vastă
și temeinică experiență,
limba ei s-ar fi poticnit în
drum. Căci în clipa în care
primele sumete s-au rostogolit
în oada, Ștefănuț a sărit din
patul lui. Era limpede că nu
ceasul i-a pus capăt somnului
și că de fapt nu mai dormea
de mult pentru că nu se
întindea și nici nu căsca așa
cum face tătucușul și nici
nu-și scutura din gene nis-
caiva fire de nisip rămase de
pe urma vizitei nocturne a
moșului Ene.

— Ce-i cu tine, Ștefănuț?
— se pare că a întrebat ceasul
în timp ce ultimele ecouri ale
cîntecului pendulei erau ab-
sorbite de liniștea dimineții.
Unde te grăbești așa? Nu
cumva te duci și tu, ca și
tătucuș' la uzină?

— Exact! — ar fi răspuns
Ștefănuț cu impetuozitatea
celor opt ani ai lui. Pentru
ziua de azi sînt încadrat la
uzină și n-am timp de vorbă.
La șapte fix începe lucrul și
noi măi avem și de verificat
mașina. Uite-l pe tătucuș',
îmi face semu să mă grăbesc.
La revedere!

Și Ștefănuț a intrat pe
poarta uzinei la șapte fără
cinci, hotărît să nu arate
nimănu pe lume cît este de
emoționat. S-a uitat o vreme
cum lucrează tatăl lui la
strung, urmărind cu atenție
fulgerele spiralate care sculp-
tau metalul. A stat nu măi
puțin uimit la forjă: cei mai
„formidabili“ uriași din
basmă, Sfarmă-Piatră și alții
la fel cu el, erau pur și simplu
niște preșcolari față de acești
oameni nemaipomeniți — for-
jarii — care turteau drugii de
fier cu ciocanele lor imense.

Laminoarele i-au tăiat ră-
suflarea și n-a mai vrut să
pde de acolo după cum, nu
peste mult timp, s-a împo-
trivit să părăsească secția
de montaj. Purtat prin

uzină de nenumărați Indru-
mători grozav de binevoitori,
a asistat fermecat la nașterea
unor agregate uriașe și a
măsurat ei însuși cu micro-
metrul o piesă cît un bob de
fasole. Apoi a contemplat
panoul frunțașilor, făgădu-
îndu-și cu jurămintă solemnă
că într-o zi, nu prea inde-
părtată, neapărat o să fie
ca ei. Și s-a întors acasă cu
atîtea impresii scînteie-
toare, că vreme de o săptă-
mină generația de opt ani
a străzii Ceaikovski și-a sus-
pendat orice alte activități
pentru a asculta relațări en-
fuziate despre strunguri, cio-
cane de forjă, laminoare,
pompe hidraulice, prese, mi-
crometre și alte asemenea
lucruri „formidabile“, pen-
tru a căror cît mai grabnică
stăpînire povestitorul de-
clara solemn publicului că
nu se mai face nici căpitan
de submarin, nici șofer pe
autocamion, și nici doctor,
deși acesta din urmă are
înfricoșătorul și invidiabilul
privilegiu de a le face tutu-
ror injecții și puterea mira-
culoasă de a vindeca durerile
de gît.

La vîrsta lui Ștefănuț im-
presiiile sînt vii și adeseori
foarte durabile. Multă vreme
imaginile uzinei l-au stă-
pînit cu melodia și culoarea
lor. Poate că unele vor da rod
peste mulți ani. Eram la
un cerc de educație muzi-
cală, în pauza dintre prele-
geri și l-am întrebat pe tatăl
lui Ștefănuț:

— La ce te-ai gîndit cînd
l-ai luat cu tine pe băiat?
Ce-ai urmărit cu vizita asta
la uzină?

Vechiul meu prieten a
schitat cu degetele o fugă pe
claviatura unui pian imagi-
nar și m-a întrebat la rîndul
lui:

— Cum se numește spe-
cia aceea de compoziție mu-
zicală care de fapt nu este
decît o mică piesă ce formează
fondul pentru muzica ce
va urma?

Și mi-a răspuns, răspun-
zîndu-și, de fapt, sieși: pre-
ludiu.

Sen ALEXANDRU

povestea vorbei

CUVINTE CĂLĂTOARE

Sînt binecunoscute acele
scrieri satirice caracterizate
prin tonul vehement și adesea
prin atacuri personale, pe
care le numim *pamflete*. Mai
puțin binecunoscută e însă
povestea acestui cuvînt, pe
care îl folosim fără să fim
preocupați de originea și
de vechiul lui înțeles. Dru-
mul pe care l-a urmat în
istoria lui cuvîntul *pamflet*
e destul de curios. Punctul
de plecare este Franța; în
franzuzește, din *palme*, care
însemna în evul mediu „pal-
mă“ și *feuille*, adică „foaie“
s-a alcătuit cuvîntul compus
palme-feuille, ceea ce s-ar
putea traduce cu „foaie care
se ține în mînă“. E vorba de
fapt de niște pamflete, epi-
grame, texte satirice etc.
care circulau din mînă în
mînă sub forma unor foi
volante. Din Franța, cuvîn-
tul a trecut în Anglia, unde
și-a schimbat aspectul în
pamphlet. Cu o pronunție a-
proape identică cu cea engleză,

cuvîntul nostru s-a întors în
Franța, pătrunzînd din nou
în limba franceză, de unde
l-am împrumutat și noi, mai
tîrziu.

Un drum asemănător a
străbătut alt cuvînt, astăzi
internațional, *budget*. În fran-
tuzește, *bougette* a avut în-
țelesul de „săculeț“, „pun-
guță“. Cuvîntul a trecut în
Anglia, luînd forma *budget*;
acolo și-a schimbat și sensul:
de la „coșuleț“ (de bani) la
„vîstierie“, „bani ai statului“
și în cele din urmă „budget“.
Păstrîndu-și forma englezească
și cu înțelesul financiar
pe care îl căpătase în Anglia
budget s-a întors în punctul
de plecare. (Din franțuzește
a fost împrumutat ulterior
de limba romînă.)

După cum se vede, cuvîn-
tele se întorc cîteodată la
locul de baștină, dar trans-
formate și ca rostire, și ca
sens.

Sorlin STATI

umor

„Te duci și tu!...”

„Îți mai aduci aminte!...”

„Pentru ochii tăi!...”

„Te

din foață lumea

BABYTRON...

Micuța pe care o vedeți în fotografie are vârsta de două săptămâni, iar părinții ei sînt studenți în psihologie din S.U.A. Scopotind că e „demodat” să ții copilul în leagăn, ei au construit un fel de vitrină-incubator pe care au botezat-o „babytron” și în care au de gînd să-și păstreze odrasla timp de doi ani, scoțind-o bîncînțele numai pentru a-i da de mâncare. Ei scotesc metoda creșterii în babytron superioară celei în... leagăn!

PULSUL PLANETEI

Laboratorul acesta este probabil unic în felul său: funcționează la 1.300 m sub pămînt. Geofizicienii cehoslovaci care își duc munca în cadrul lui au interesanta misiune de a supraveghea „pulsul” planetei noastre — fluxurile și refluxurile scoarței terestre. Căci forța de atracție a Lunii dă naștere nu numai mareelor ci și unei mișcări oscilatorii în interiorul Pămîntului, înălțimea „valurilor” fluxului subteran ajungînd pînă la 34 cm. Valoarea aceasta este măsurată de specialiști cu multă precizie, aparatele laboratorului de sub Pămînt înregistrînd cele mai mici modificări ale înclinației scoarței. Dacă, de pildă, aparatul înregistrator ar fi pus la capătul unei scinduri orizontale lungi de 200 km,

iar celălalt capăt ar fi ridicat cu un milimetru, faptul n-ar scăpa „atenției” sale.

PĂIANJENUL-PESCAR

Locuitorii unora dintre regiunile de litoral din vestul Iranului confecționează din bete de bambus rame legate

cu liane și le duc în pădure atîrnîndu-le în pomi, în locurile unde știu ei că trăiesc niște uriași păianjeni, mîncători de păsări. A doua zi dimineața pe aceste rame ei găsesc plase țesute de uriașii păianjeni. Plasele suportă o greutate de 2-3 kilograme, putînd fi folosite la pescuit.

GIMNASTICA RÎMĂTORILOR

Exercițiul fizic are o influență cit se poate de bună asupra porcilor — iată concluzia la care au ajuns lucrătorii catedrei de creștere a porcinelor a Școlii agricole din Wrocław (R.P. Polonă). Printre altele, volumul mușchilor lor crește, iar stratul

de grăsime scade. Pentru a „determina” porcii să facă asemenea exerciții, s-a propus ca la ferme să se instaleze cite un „minător”, pe care un motor electric îl va roti la 30 cm deasupra solului cu o viteză moderată și care va juca, astfel, rolul de antrenor.

La drum!

DETUNATA

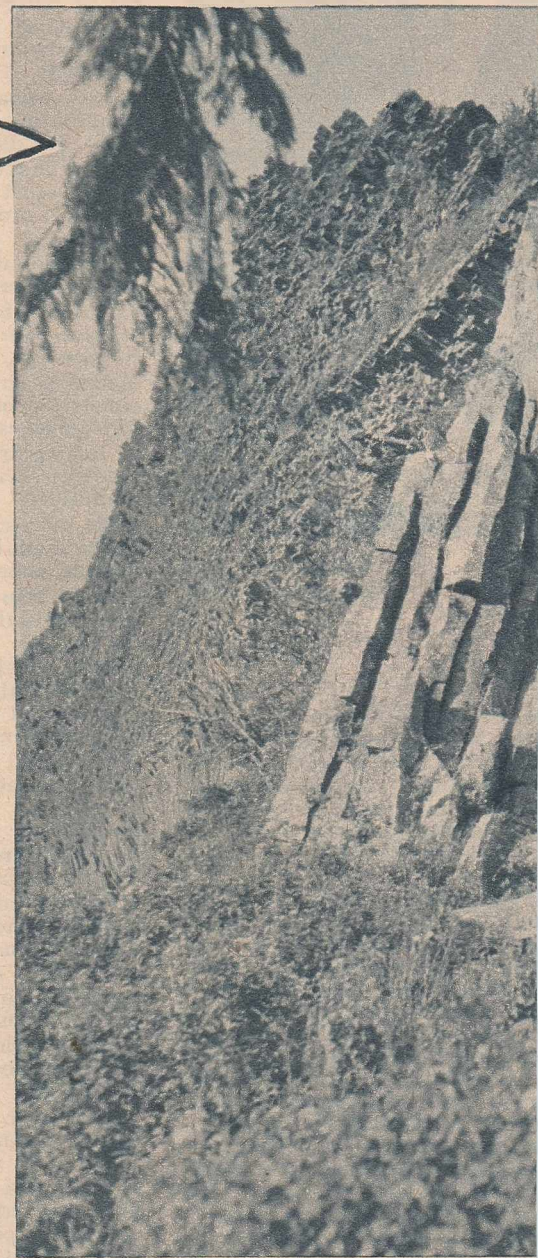
Acesta este numele ce-l poartă o uriașă stîncă de bazalt, aflată în Munții Apuseni și care constituie un foarte interesant fenomen natural, punct de atracție pentru turiști.

De fapt, aci este un munte format din două părți, cea mai caracteristică — aflată spre mieznoapte — fiind numită „Detunata goală”, adică neîmpădurită, care are un perete lung de circa 2.000 m și înalt pînă la 100 m alcătuit din stîlpi (coloane) prismatici de bazalt, cu cite 4, 6 sau 8 laturi, așezați unul lingă altul și înspre vîrf puțin încovoiați în afară, de culoare surie întunecată, ce incunună un vîrf înalt de 1.882 m.

Cealaltă parte a muntelui stîncos — dinspre miezăzi — numită în popor „Detunata flocoasă”, are o formă conică și este acoperită de brazi. Dar și această parte a muntelui are — spre nord-vest — un perete pleșuv, alcătuit din stîlpi de bazalt, ce se înalță pînă la 1.168 m.

La poalele acestor stînci se află o mare grămadă de frînturi din stîlpi de bazalt, ce cad de sus din cînd în cînd, producînd un zgomot puternic, asemănător tunetului, de unde vine și numele muntelui. De pe culmea lui se deschide o priveliște frumoasă asupra întregii împrejurimi. La poale se află un mic ghețar, ascuns în brădet.

Pentru vizitarea acestui frumos și interesant monument al naturii se pot folosi

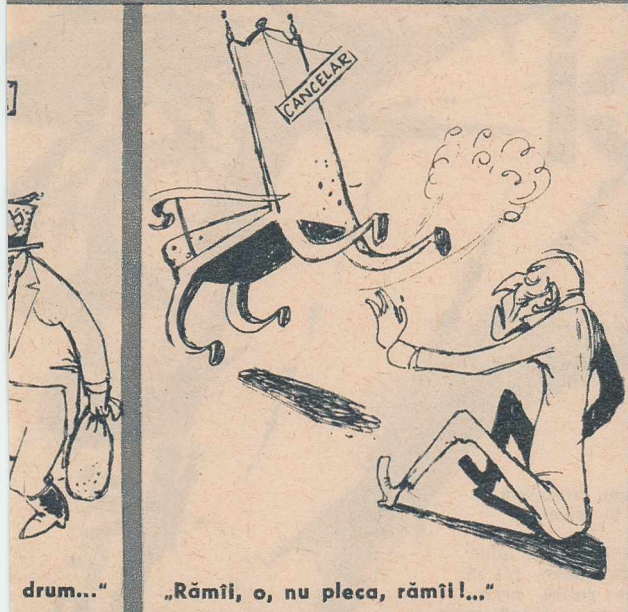
„Orga” Detunatel.

autobuzele I.R.T.A., care circulă astfel: din Cluj, cu schimbare la Cîmpeni; din Deva, din Brad, din Alba Iulia, prin Zlatna — pînă la Abrud, unde se ia auto-

buzul ce vine de la Cîmpeni urmînd drumul mai departe pînă în comuna Bucium, teritoriul căreia se află tunata.

Se mai poate veni aici

drum..."

„Rămii, o, nu pleca, rămii!..”

Desene de Eugen TARU

În ultimii ani se folosesc în medicină o serie de substanțe noi, numite *tranchilizante*. Cercetările făcute de oamenii de știință au stabilit cu precizie atât acțiunea lor asupra organismului omenesc și cazurile în care ele trebuie folosite, cât și dozajul lor. În multe afecțiuni, substanțele tranchilizante au înlocuit morfina și opiumul care, folosite un timp mai îndelungat, duceau la obișnuință, toxicomanie, cu efecte dăunătoare.

Superioritatea tranchilizanților constă în faptul că, dacă sînt corect administrate, nu afectează funcțiile psihice fundamentale, cum sînt memoria, atenția, gîndirea, omul păstrîndu-și capacitatea de muncă normală. Principalele substanțe cunoscute la noi sînt carbaxinul, largacitulul, nervalitul, clordelazitulul.

Acțiunea lor terapeutică se traduce printr-o calmare a psihicului aflat în stare de

tensiune exagerată. Substanțele tranchilizante se folosesc cu succes în unele boli psihice care afectează somnul și funcțiile normale ale sistemului nervos central. Ele reduc în mod sensibil reactivitatea individuală la durerea provocată de unele boli organice și la emoțiile încercate în diverse împrejurări.

Dar folosirea nejudicioasă a tranchilizanților poate avea efecte negative asupra individului. Acestea se răsfrîng în special asupra activității sale profesionale.

Omul în activitatea sa normală trebuie să manifeste o anumită reactivitate față de mediul ce-l înconjoară. El trebuie să răspundă cu atenție și totală luciditate la problemele ce i se pun. Or, printr-o folosire necontrolată a substanțelor tranchilizante, prin exagerare în folosirea lor, prin nediferențierea lor în diverse a-

fecțiuni psihice și nervoase, se produce o inhibare a funcțiilor sistemului nervos central mai sus enumerate, cu o scădere sensibilă a capacității de muncă și a randamentului acesteia.

Nu rare sînt cazurile cînd folosirea necontrolată de medic a acestor substanțe duce la efecte paradoxale, contrare celor scontate, și în loc ca ele să ducă la liniștire obținem, dimpotrivă, efecte de excitație, cu agravarea stării inițiale de la care am pornit.

Se cuvine, așadar, să nu folosim aceste medicamente înainte de a consulta medicul. El este singurul în măsură să aprecieze care anume din medicamentele tranchilizante duce la ameliorarea stării unui bolnav. Tot el este acela care poate stabili dozele și modul lor de administrare.

Dr. SILVIU GHEREA

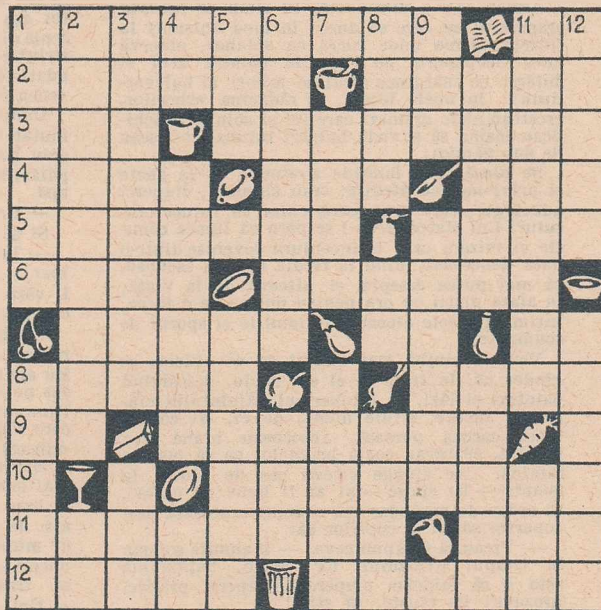
POFTĂ BUNĂ

ORIZONTAL: 1) COȘNIȚĂ — Un APERITIV, la început! 2) CREMĂ — PARĂ. 3) VIN TARE și... FĂRĂ APĂ — PUI... DULCE. 4) LIN — DE LA GĂINĂ — Derivat al LAPTELUI! 5) VIN CURAT — O CĂRUȚĂ CU PEȘTE. 6) Radical al unui

ALCOOL — CEAI. 7) POFTĂ BUNĂ! — Altă CREMĂ — TEL! 8) SE CONSUMĂ... SCRIND — în SALATĂ. 9) FURNIZORI DE CAȘ (fem.) — A PUNE MASA. 10) ÎN SARMALE ȘI PIRJOALE. 11) PE NEPUȘĂ MASĂ — Tragedie de Corneille. 12)

Ca o PLĂCINTĂ — VĂZUTE.

VERTICAL: 1) MULTĂ VERDEATĂ — COCA. 2) FLORICELE — SERVEȘTE! 3) PUI DE SOMN — Parcelă. 4) INIMĂ FRIPȚĂ — PRĂJITURĂ... RĂSUCITA — PUI fără... inimă. 5) Te face STAFIDĂ sau SMOCHINĂ — I-a sărit MUȘTARUL. 6) OASE cedate lui Grivei — PEȘTE servit... cîntăreților. 7) SALĂ PENTRU... MASĂ! (pl.) — INIMĂ FRIPȚĂ. 8) O găsim la PATRICIENI — De două ori în FRIPTURI — BUNĂ PE VARZĂ. 9) Luate din BĂCĂNIE — MIC. 10) SE FACE PIINE — La căruță (pl.). 11) BINE PREGĂTITE — Loc de păsune (reg.). 12) DE FICAT, DE PEȘTE, FĂINOASĂ și... COMESTIBILĂ — Ca LĂMIIA (fem. pl.).

Dezlegarea jocului „CUVINTE CU... LEGĂTURĂ”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Cavaler — Păsat. 2) Amăgitor — Bole. 3) Sudate — Spătos. 4) Atașări — Amicel. 5) Tina — Întra — At. 6) Oți — P — Sri — Pre. 7) Ri — Testemele. 8) I — Destaceri — C. 9) Tor — Toiă — Inel. 10) Reparație — Ca. 11) Lăsa — Ițos — Nod. 12) Elevă — Origini. 13) Ga — Avar — Sonor. 14) A — Stație — Game.

la Turda folosind calea îngustă (vestita Moșiță), pe care circulă și o nițură de tren accelerat, pleacă din Turda, iar la Abrud distanța de

circa 10 km pină la Bucium se poate face după cum am arătat mai sus cu autobuzul sau cu alte mijloace.

P. VOICULEȚ

sfaturi practice

... Cutia pentru păstrat piine, de forma unei cratițe mari și adînci, din tablă emailată. Capacul, prins de cratiță în balamale, se închide perfect cu ajutorul unei închizători metalice și este prevăzut cu perforații care permit o continuă aerisire a interiorului vasului, astfel că piinea se poate menține relativ proaspătă cîteva zile la rînd.

... Cornetul pentru ornat salate și torturi. Confectionat din material plastic, cornetul este lipit cu un capăt pe un inel în care se înșurubează diferite dispozitive cu aju-

torul cărora maioneza, untul, cremele, frișca etc. se pot turna în formă de arabescuri, litere, steluțe, flori, după fantezia gospodinei. Dintre cele șapte dispozitive cu care este dotat cornetul, trei se pot folosi și pentru turnarea direct în tavă a bezelelor, fursecurilor, biscuiților etc. în diferite forme. După utilizare, atît cornetul cît și accesoriile se spală foarte ușor cu puțină apă caldă.

... Suportul pentru uscat ciorapi alcătuit dintr-un cârlig și trei brațe micuțe, care se montează cruciș, în forma unei stelute. Pe același su-

port se pot usca trei perechi de ciorapi în același timp. După folosire, brațele se string, ocupînd un spațiu foarte redus (un asemenea suport, strîns, încapce cu ușurință într-un buzunar).

... Tocătorul de vinete din material plastic colorat, avînd aproximativ mărimea unui cuțit de bucătărie. Este mai lesne de minuit decît tocătoarele din lemn, fiind mai mic, mai ușor și avînd muclea mai ascuțită, scurtează timpul necesar pentru tocarea vinetelor. Nu înne-grește vinetele și se spală foarte ușor.

CIUPERCI ÎN ORAȘ

Vintul vine în oraș tare de departe, purtând cu el daruri neobișnuite observate doar de puține suflete simțitoare cum ar fi, de pildă, cei cu guturaiul de fin, pe care îi apucă strănutul doar la bănuiala polenului florilor adus de pe alte meleaguri.

Intr-o zi, pe un bulevard, a ajuns, cine știe de unde, un noușor de spori și, ca din bun senin, la umbra unor arbori au răsărit ciupercile. În afară de salahorul Marcovaldo, care lua în fiecare dimineață tramvaiul tocmai din acel loc, nimeni nu le observase.

Acest Marcovaldo avea ochii prea puțin acomodați cu viața de oraș, afișe, firme, vitrine, reclame luminoase, oricât de meșteșugit ar fi fost făcute spre a atrage atenția. Niciodată nu-i opreau privirea, ce i se pierdea, parcă, pe nisipul fără sfârșit al unui deșert. În schimb o frunză care pălea pe o crenguță, un fulg care se agăța de o țigă, nu-i scăpau niciodată: nu exista tăun pe spinarea vreunui cal, gaură de carii în vreo scîndură, coajă de smochină strivită pe trotuar, fără ca Marcovaldo să nu le bage în seamă și să nu-l împingă spre fel de fel de raționamente fie cu privire la schimbările de anotimp, la dorințele vagi ale sufletului său, ori la întrecerea mizeriei a existenței sale...

Astfel, într-o dimineață, în timp ce aștepta tramvaiul cu care se ducea în mod obișnuit la întreprinderea unde lucra ca salahor, observă ceva neobișnuit pe fișia de pământ arid și întărit ce mărginea șirul de arbori ai bulevardului: în unele locuri, la rădăcina arborilor, creșteau niște grămezi care ici și colo se deschideau lăsînd să se vadă bulgări rotunzi ce țeseau de sub pământ.

Se plecă să-și înnoade șireturile de la ghete și privi mai cu atenție; erau ciuperci, ciuperci adevărate, care crescuseră chiar în inima orașului! Lui Marcovaldo i se păru că lumea cenușie și mizeră care îl înconjură devenise dintr-o dată generoasă, dînd la iveală bogății ascunse, că mai putea aștepta și altceva de la viață, în afara plății cu ora pentru munca ce o făcea, întimplătoarele alocații de familie și sporul de scumpete.

Veni la slujbă mai distrat ca de obicei; se gîndea că, în timp ce el era acolo, descărîcînd baloturi și lăzi, în întunericul pămîntului ciupercile tăcute, sfîtute numai de el, își coceau încet carnea poroasă, absorbeau hrană din pământ, spărgeau oaja brazdelor ca să iasă la lumină. „Ar ajunge cîteva ore de ploaie la noapte — își spuse — și ar fi bune de cules”. Și ardea de nerăbdare să comunice această descoperire soției și copiilor săi.

— Vreau să vă spun ceva! — îi anunță solemn în timpul prînzului lor sărac. Săptămîna asta o să mîncăm ciuperci! Ciuperci prăjite, grozave! Pe cînte, să știți!

Copiii mai mici, care nu știau ce sînt ciupercile, le descrie cu mare entuziasm frumusețea numeroaselor lor specii, gustul lor delicat, cum trebuiau gătite; o atrase în discuție și pe nevastă-sa care pînă în momentul acela se arătase destul de nelcrezătoare și indiferentă.

— Și unde se găsec aceste ciuperci? — întrebă copiii. Spune-ne unde cresc!

Entuziasmul lui Marcovaldo fu frînat de un raționament în care incolțise bănuiala: „Dacă le spun locul, se duc cu vreo bandă de ștrengari să le caute, se răspîndește zvonul în cartier, și gata, ciupercile ajung în tigăile altora!” Astfel, descoperirea aceea, care îi umpluse pe dată inima de o iubire universală, îi dădea acum neliniștea posesiunii, și-l năpădea o teamă amestecată cu gelozie și nelcredere față de cei din jur.

— Locul ciupercilor îl știu eu și numai eu — le spuse el copiilor — și vai de voi dacă vă scapă vreo vorbuiță!

A doua zi de dimineață se îndreptă spre stația de tramvai, copleșit de griji. Ajuns la locul sfînt, se aplecă peste brazdă și văzu cu ușurare

ciupercile, ce mai crescuseră oleacă ascunse în pământ, încă neatînse.

Stătu aplecat o vreme, pînă cînd simți că în spatele lui se afla cineva. Se ridică brusc, căutînd să-și ia un aer indiferent. Era un măturător ce-l privea, sprînjinit de mătură.

Măturătorul, în a cărui „jurisdicție” se aflau ciupercile, era un tînăr deșirat, cu ochelari. Se numea Amadigi, și lui Marcovaldo îi era antipatic de multă vreme, deși nici el nu știa pentru ce. Îl enervau poate ochelarii aceia care scrutau necontenit strada pentru a șterge de pe asfalt orice urmă de necurătenie.

Era sîmbătă și Marcovaldo își petrecu jumătatea de zi liberă colîndînd cu un aer distrat, prin împrejurimile brazdei cu pricina, nepierzînd nici un moment din ochii nici ciupercile, și nici pe măturător, și făcînd mereu socoteala cît timp le mai trebuia ca să crească.

În timpul nopții plouă; așa cum țărani, după luni de secetă, se trezesc noaptea și sar în sus de bucurie la zgomotul primelor picături, tot așa Marcovaldo, singurul în tot orașul, se sculă din pat și-și chemă familia. „Plouă, plouă!”, strigă el cu bucurie, respirînd mirosul de țarină udată de ploaie și de mușcați proaspăt care venea de afară.

Duminică în zori, înarmați cu un coș imprumutat, alergară cu toții la brazdă. Ciupercile erau acolo, țanțoșe pe picioarele lor solide, cu pălăriile înalte, în pămîntul încă înbibat de apă.

— Ura!

Și se puseră să le adune.

— Tată, uită-te la domnul ăla cîte a mai luat! — spuse Michelino, și tatăl, ridicînd capul, îl văzu în picioare lîngă ei pe Amadigi cu un coș plin de ciuperci sub braț.

— Aha, le culegi și dumneata? — spuse măturătorul. Atunci înseamnă că sînt bune de mîncat. Eu am luat cîteva dar nu știam ce să fac... Mai sus pe bulevard au crescut unele și mai mari... Bine, acum, că știu, o să le spun rudelor mele care sînt acolo și se tot sfădesc dacă face să le culegă sau nu... — și se îndepărtă repejer.

Marcovaldo rămase mut: auzi, ciuperci și mai mari, pe care el nu le observase, o recoltă la care nu visase niciodată, care îi era suflată așa, de sub nas! Rămase un moment ca impletit de minie, de turbare, pe urmă — cum se întimplă uneori — lovitura iscată de pasiunile individuale se transformă brusc într-un elan generos: — Hei, voi de colo! Vreți să mîncăți ciuperci prăjite astă-seară? — strigă la lumea ce se îngrămădea la stația de tramvai. Au crescut ciuperci aici pe bulevard! Veniți după mine! Sînt pentru toți! — și o porni pe urmele lui Amadigi, urmat de o mulțime de persoane, cu umbrelele atîrnate de braț, pentru că timpul era umed și schimbător.

Se găsiră ciuperci pentru toți și, în lipsa coșurilor, le puseră în umbrelele deschise.

Cineva spuse:

— Ar fi frumos să facem o masă comună! Dar nimeni nu-i răspunse; fiecare își luă ciupercile și se duse cu ele acasă.

...Le era dat însă să se revadă curînd, chiar în aceeași seară, în același salon al spitalului, după spălăturile stomacale care îi salvase pe toți de otrăvirea, puțin gravă, deoarece cantitatea de ciuperci mîncate de fiecare în parte nu fusese prea mare.

Marcovaldo și Amadigi aveau paturile învecinate și se priveau chiondori.

Traducere de Tatiana ULMU
Ilustrație de Val MUNTEANU

ITALO
CASA

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE, SPORT, ULTIMELE ȘTIRI

	PROGRAMUL I	PROGRAMUL II	PROGRAMUL III
DUMINICA	7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55	7.50, 14.00, 20.00, 23.00, 0.50-0.55	22.00
ÎN CURSUL SĂPTĂMÎNII	5.00, 6.00, 7.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00-23.55	10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00, 0.50-0.55 (sâmbătă 1.50-1.55)	21.00 (vineri 21.30)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM: Duminică: 6.30, 13.05 (Progr. I), 7.30 (Progr. II).
În cursul săptămânii: 6.30, 13.05 (Progr. I), 10.05, 14.30 (Progr. II).
COTELE APELOR DUNĂRII: Zilnic — 13.40 (Progr. I).
SUMARUL PRESEI CENTRALE: Zilnic — 8.00 (Progr. I).

DUMINICĂ 9 Iunie Programul I
6.00: Muzică populară 6.35: Muzică de estradă 7.10: Concert de dimineață 8.06: Cîntece 8.30: Clubul violei 8.50: Muzică populară 9.20: Montajul „Hector Berlioz în memoriile sale” (emisiunea I) 10.00: Estrada melodiilor 10.30: Cîntece și jocuri populare 11.00: Scene din opere 11.30: Vorbește Moscova! 12.00: Corul ceferiștilor din Iași 12.20: Interpreți de muzică ușoară 13.10: De toate pentru toți 14.00: Concert de prinz 15.00: Din viața satelor patriei 15.40: Program muzical dedicat frunzișilor de pe oare 16.10: Muzică ușoară 16.30: „Schită oltească” de Constantin Nottara și „Triptic simfonic” de Paul Constantinescu 16.58: Valsuri de estradă 17.30: Muzică populară 18.00: Duete celebre din opere 18.30: Transmisiune sportivă 19.35: Muzică de dans 20.00: Teatrul la microfon — „Două soacre”, vodevil de Vadim Korostilov 21.01: Melodii populare 21.20: Muzică de dans de Radu Șerban 21.35: Muzică de dans 23.04: Concertul în re major pentru vioară și orchestră de Beethoven, solist Henryk Szering acompaniat de Orchestra societății de concerte a Conservatorului din Paris, dirijor Jacques Thibaud.

Programul II 7.00: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare 7.35: Cîntece de pace și prietenie 8.00: Piese orchestrale 8.30: Melodii distractive 8.50: Anunțuri, muzică 9.00: Muzică de estradă 9.30: Cu cîntecul și jocul pe întinsul patriei 10.00: Muzică din opere 10.30: Revista presei străine 10.38: Muzică ușoară 11.00: Program muzical pentru oamenii muncii aflați la odihnă 11.45: Emisiunea „Cinema” 12.00: Concert simfonic 13.15: Cîntă Alda Moga 13.30: Din cele mai îndrăgite melodii populare 14.05: Mici piese instrumentale 14.15: Cine știe câștigă! 15.00: Muzică ușoară 15.27: Muzică din opere 16.00: Oameni și fapte 16.08: Prelucrări corale 16.30: Din cîntecele și dansurile popoarelor 16.59: Recital Vladimir Orlov 17.15: Antologie radio — Paul Eluard citind din versurile sale 17.25: Scene și arii din opere 18.00: Teatrul la microfon pentru copii 19.00: Melodii... melodii 19.30: Romane 20.05: Grafice industriale 20.20: Muzică de dans 21.45: File de istorie literară 22.00: Cîntă Maria Tănase și Ilușă Rudăreanu 22.26: Cvintetul nr. 3 opus 97 în mi bemol major de Dvorak 23.10: Muzică de dans.

Programul III 19.00: Opera „Ianos viteazul” de Kacsoh Pongracz 20.45: Recital de balade populare românești 21.00: Muzică de dans 22.10—22.59: Muzică de cameră.

LUNI 10 Iunie Programul I 6.07: Cîntece patriotice 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Cîntece și jocuri populare 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35: Marșuri sportive 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Muzică instrumentală 7.30: Sfatul medicului — Reguli de igienă în timpul excursiilor 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Cîntece de muncă 8.06: Melodii populare 8.30: Muzică din opere 9.00: Tineretea ne e dragă! 9.20: Muzică corală de Mihail Jora 9.35: Concertul în do major pentru vioară și orchestră de Hrenikov — solist Leonid Kogan, acompaniat de Orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice, dirijor Kiril Kondrașin 10.00: Muzică de estradă 10.30: Muzică de cameră de George Ștephănescu 11.05: Muzică din opera „Alceste” de Gluck 11.30: Muzică ușoară 12.00: Muzică populară din Banat și Muntenia 12.30: Selecțiuni din opere 13.10: Muzică simfonică de Sabin Drăgoi și Nicolae Buieliu 14.00: Concert de prinz 15.00: Muzică ușoară 16.32: Cîntă Dan Moisescu și Nelu Orian 16.02: Partita în si bemol major de Haydn 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică ușoară 17.10: Concertino pentru harpă și orchestră de coarde de Alfred Mendelssohn — solistă Liana Pasquali 17.30: Prietenii lui Do-Re-Mi 17.50: Din muzica popoarelor 18.30: Lecția de limba rusă (începători) 18.40: Recital Enrico Caruso 19.00: Revista economică radio 19.20: Concertul în sol minor pentru vioară și orchestră de Max Bruch — solist Yehudi Menuhin, accom-

paniat de Orchestra Philharmonia din Londra, dirijor Walter Süsskind 19.45: Muzică ușoară 20.15: Duete interpretate de Victoria de Los Angeles și Dietrich Fischer-Dieskau 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Melodii populare 20.55: Muzică ușoară 21.25: Arii și duete din opere 22.25: Simfonia a II-a în re major de Brahms — Orchestra simfonică a Filarmonei de stat „George Enescu”, dirijor George Georgescu 23.06: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Cîntece pionerești 10.30: Muzică populară din țări socialiste 11.00: Piese vocale de Bellini interpretate de Renata Tebaldi 11.15: Din schițele scriitorilor noștri 11.30: Program de rapsozii 12.05: Recital Ioana Nicola 12.30: Muzică populară 13.00: Soliști de muzică ușoară 13.30: Însemnări de reporter — O duminică de vară în București 13.37: Fanfară 14.10: Concert pentru flaut și orchestră de Grétry 14.35: Muzică ușoară 15.03: Fragmente din opera „Ruslan și Ludmila” de Glinka 15.34: Suita de cîntece și dansuri populare românești de Sigismund Toduță; Cîntul de liederuri „La vîntoare” de Wilhelm Berger 16.70: Jocuri populare 16.30: Simfonia nr. 40 în sol minor de Mozart 17.00: Muzică ușoară 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Muzică corală 18.30: Muzică populară 19.00: Muzică de estradă 19.30: Din activitatea sfaturilor populare 19.40: Concert Händel 20.20: Muzică din opera „O noapte la Venetia” de Johann Strauss, cu Elisabeth Schwarzkopf, Emmy Loose, Nicolai Gedda, Erich Kunz și Peter Klein 21.15: Sextetul vocal feminin „Perința” 21.30: Lectură dramatizată — „Palace Hotel Thanatos”, după André Maurois 22.00: Cîntă pianista Maria Fotino 22.27: Muzică ușoară și de estradă 23.10: Suită din baletul „Priculnicul” de Zeno Vancea; Simfonia în trei mișcări de Igor Stravinski 24.00: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Cîntul „Pagini din muzica contemporană” — Simfonia „Byron” de Alan Bush 22.10—22.59: Concert de estradă.

MĂRȚI 11 Iunie Programul I 5.07: Jocuri populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Muzică distractivă 6.07: Cîntece de muncă 6.20: Gimnastică 6.35: Muzică instrumentală 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Muzică populară 7.30: Sfatul medicului — Igiena alimentară vara 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Fanfară 8.06: Muzică ușoară 8.30: Muzică din opere 9.00: Simfonia nr. 103 în mi bemol major de Haydn 9.27: Melodii populare 10.00: Trio în la major de Valentin Gheorghiu — interpretează compozitorul la pian, Ștefan Gheorghiu la vioară și Radu Aldulescu la violoncel 10.28: Muzică ușoară 11.05: Cîntă pianistul Pavel Serebriakov 11.23: Coruri și dansuri din opere 11.46: Radio prichindel 12.00: „Simfonietta tineretii” de Dumitru Bughici 12.30: În fața hărții — Republica Sud-Africană 12.40: Corul Căminului cultural din comuna Roznov-Bacău și Ocna-Deului 13.10: Muzică populară 14.00: Concert de prinz 15.00: Muzică din opera „Saltimbancii” de Louis Ganne 15.30: Valsuri nemuritoare 15.59: Fantezia în fa minor K.V.608 de Mozart 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntece 17.10: Cîntă Cristina Speriosu și Sile Ungureanu 17.30: Radiorcheta pionierilor 17.55: Cîntă Lella Cincu și Nicolae Florei 18.15: Cu microfonul printre sportivi 18.25: Program muzical pentru frunzișii în producție 19.00: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur 19.10: Sonata în mi minor de Veracini — interpretează violonistul Ștefan Ruha și pianistul Ferdinand Weiss 19.30: Universitatea tehnică radio — cîntul metalurgic 19.45: Cîntă Milva 20.15: Muzică populară norvegiană 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică ușoară 21.15: Cine știe câștigă! (reluare) 22.25: Muzică de dans 23.12: Suita pentru orchestră „Hary Janos” de Kodaly Zoltan; Trei dansuri de Theodor Rogalski.

Programul II 10.10: Duete vocale și instrumentale de muzică ușoară 10.30: Concertul în do major pentru vioară și

(Continuare în pag. 22-23)

Înnoval văzut de la cetate.

Fotografle de G. AGAPIAN

CARNET

PSEUDO-FRUMOSULI

Ne-am oprit și noi: fluturii erau irezistibili. Ne-am rit pe trotuar și am primit în tăcere reculeasă trina cu pricina. Alții simțeau nevoia să-și lipnească simțămîntele ospătat iscate și exclamau: „Ah!” sau „Oh!” sau „Ată!” N-am deslușit ea bine conținutul afectiv al interjecțiilor: e lipnoastră de pătrundere biologică, o recunoaștină... Mai ales că eram înclul turburați de faptul că artă oferit privirilor noastre. Chemarea țîșnea în vitrina unei cofetării cuștețene centrale și, cit de ciudat s-ar părea, se exercita prin virtutea mascotelor ori prin licile doboșului. Un reg parc de distractii pentru copii — concentrat în dimensiunile miniaturale permise de spațiul rinel — își învîrtea acrobos caruselul și leaiele, iar copiii — suțați de păpușele rahtice figuri inexpressive — se ânau, suflau în trombe ori băteau frenetic gherele. După cîte am ales, era un îndușător — făcut copiilor de maiștrii cofetari pentru ziua

neîndușăm. Dar maiștrii cofetari, aspirînd se pare la mijloacele de expresie ale artei decorative, au încercat să introducă în acest micro-univers în perpetuum mobile... Drept care, au îmbrăcat în zahăr și șerbet colorat sîrma, lemnul și mucauava jucăriilor, au făcut păpușilor rochii din acadea roz sau fistic, au presărat în „parc” zahăr pudră și, zaharisînd totul, au izbutit să creeze un hibrid care îți stinge și setea de dulce, și dorul de frumos. Imixtiunea cremelor de ciocolată și a șerbetului în domeniile artei decorative ni se pare neavenită. Rezultatele sînt, aproape todeauna, nefericite și de un gust — de ce să nu o spunem! — îndoleinic. A face prozelitism în materie de dulciuri, cu ajutorul unei imense pseudo-scorburii de copac ciocolatin în care flutrie flăcări din celofan roșu și în care, la fiecare minut, este înghițită o oribilă păpușă purtînd pe o placardă îndemnul: „Dați copiilor bomboane” — ni se pare nu numai o idee antiartistică, ci și antiomerclială. Prin urmare, cine nu mîncîncă (sau poate cine mîncîncă!) dulciuri va fi mistuit în vîpăile acestui zaharat infern!...

Sau iată o altă „materie primă” care a început de la o vreme să solicite coardele sensibile ale unor preținși creatori: burețele colorate, folle de policoloră de vinil expandat din care se fac în mod obișnuit bureți și covorașe pentru baie. Am mai semnalat critic apariția acelor pălări cu fundulițe și bumbi; acum i s-au găsit nevinovatului burete alte întrebunțări „artistice” care îl discreditează. Pe tarabele din Piața Unirii au apărut — în vecinătatea salatorilor verzi și a ridicilor de lună — lălele cu petale groase din burete citron sau violet, trandafiri rotofel prinși în bolțuri, „domnișoare” îmbrăcate în malacofuri din burete roz-bombon, cu umbreluțe din burete roz-bombon, cu obrăjori din burete roz-bombon... Toate încropite de o mină lipsită de har care s-a apucat, prin cine știe ce accident regretabil, nu numai să facă „artă”, dar să o și pună în vînzare. Și se mai găsec (acesta e aspectul dramatic!) unii care să și cumpere! Împotriva acestor agresive manifestări ale prostului gust, opinia publică trebuie să ia atitudine. Prin condamnarea lor. Prin respingerea lor categorică.

Sanda FAUR

**CE SE ȘTIE
DESPRE PLASMĂ ?**

„Ce se știe despre plasmă, cea de-a patra stare a materiei?”

Petru WEISZ,
Arad,
str. Gh. Dimitrov nr. 60-62

Răspunde acad. prof. dr. EUGEN BĂDĂRĂU, directorul Institutului de fizică București al Academiei R.P.R.

Plasma este starea aproape exclusivă în care se găsește materia, reprezentând aproximativ 99% din materia Universului. Astfel Soarele, stelele, în general, sînt imense globuri, formate din gaze în stare de plasmă. În cazul particular al Pământului, care este o planetă „rece”, materia în stare de plasmă, în condiții naturale, se întâlnește destul de rar: fulgerul, flăcările de temperaturi înalte, aurorele polare.

Începutul cercetărilor sistematice asupra plasmei datează din jurul anului 1921, cînd fizicienii Langmuir și Tomks, studiind trecerea curentului electric prin gaze, și-au îndreptat atenția asupra unei formațiuni luminoase, care apărea între electrozii unei descărcări electrice la presiune redusă. O cercetare mai atentă i-a dus la concluzia că gazul din tubul de descărcare cu aspectul exterior al unei coloane luminoase, are o serie de proprietăți noi, foarte interesante, propriități pe care nu le are materia în stările solidă, lichidă sau gazoasă, în mod obișnuit întâlnite pe Pământ. Ei au denumit „plasmă” această stare specială a gazului, folosind o analogie, poate nu tocmai potrivită, cu termenul de plasmă folosit în biologie.

Pentru a putea pătrunde în tainele plasmei — cea de-a patra stare a materiei — este necesar să cunoaștem mai înlăuntrul cum se prezintă materia în general, care este structura ei, transpunîndu-ne astfel în lumea atomilor și

a moleculelor. Particulele constitutive ale materiei, cărămizile ei fundamentale, sînt atomii și moleculele. În stare normală, gazele sînt izolatori electrice. Datorită acțiunii unor factori — ca de exemplu: cîmpul electric, temperaturile înalte, diferențele radiațiilor etc. — atomii gazelor pot pierde unul sau mai mulți electroni în urma așa-ziselor procese de ionizare. Astfel un atom care este supus acțiunii unui factor ionizator se transformă într-o particulă denumită ion, încărcată cu sarcină electrică pozitivă, și unul sau mai mulți electroni, particule încărcate cu sarcină electrică negativă. În cazul în care numărul sarcinilor electrice pozitive este aproximativ egal cu numărul sarcinilor electrice negative, gazul se găsește în stare de plasmă.

După descoperirea plasmei oamenii de știință au cercetat proprietățile acestui ansamblu de particule, elaborînd metode de producere a ei în laborator. În ultimul timp, studiul plasmei a devenit o problemă științifică și tehnică centrală datorită faptului că pe linia utilizării ei se urmărește rezolvarea unor probleme de interes fundamental pentru omenire. Astfel plasma fierbinte, în care gazul va fi adus la temperaturi de 350 milioane grade, va putea fi folosită pentru producerea reacțiilor termonucleare controlate, rezolvîndu-se problema sursei de energie a viitorului. În această direcție lucrările efectuate în Uniunea Sovietică, avînd la bază celebra experiență a lui Kurceatov, sînt într-un stadiu avansat ajungîndu-se la producerea în laborator a unor temperaturi de mai multe milioane de grade.

Plasma are multiple utilizări: în dispozitivele denumite „termoelemente cu plasmă” pentru transformarea cu mare randament a căldurii direct în energie electrică; în tehnica iluminatului cu lămpi fluorescente, tubulare și globulare; în dispozitivele

denumite *plasmatron* pentru tăierea rapidă a metalelor, sudură, topirea metalelor, datorită temperaturii înalte de circa 50.000-60.000 de grade pe care o dezvoltă. Pe linia utilizării plasmei descărcării luminescente au fost create lămpile cu catod rece, care reprezintă actualmente o revoluție în tehnică, marcînd o nouă cale în electronică.

În încheiere, trebuie să amintim că în efortul general al cercetării plasmei este încadrată și școala românească de gaze ionizate, ale cărei rezultate experimentale și teoretice sînt recunoscute și apreciate în țară și peste hotare.

PAGODA DE AUR

„Aș dori să citeșc o descriere a celebrei „Pagode de aur” din Rangoon.”

Stan VĂDUVA
I.G.O., Hunedoara

Răspunde L. NIȚESCU, ziarist.

istoria „Pagodei de aur” — Shwedagon, după cum îi spun birmanezii — numără peste 2.500 de ani. Restaurată în veacul al XVIII-lea, ea este în prezent nu numai principala podoabă artistică a capitalei birmane, ci unul

din cele mai impresionante monumente ale Asiei.

Din orice colț al Rangoonului (care ocupă o suprafață de 200 km pătrați!) se zărește turia centrală a monumentului, construită din 25 de tone de aur masiv și o sută de tone de argint. Ziua, reflectînd orbitor razele soarelui torid, iar noaptea iluminată cu neon, pagoda, care se află pe o colină în centrul orașului, produce încă din depărtare o impresie de neuitat. Pe drept cuvînt își merită numele de „piramidă de foc”.

Interiorul monumentului dezvăluie noi bogății artistice. Nenumărate statui și sculpturi, din piatră și jad, fildeș și aur, vădesc măiestria a generații întregi de meșteri care le-au dat viață. În jurul turlei centrale se înalță vreo 300 de turle mai mici, tot aurite. Aproape tot timpul se aud bătăi de gong, menite să creeze un cadru solemn ceremoniilor religioase care se desfășoară aci, în aer plutesc miresmele esențelor tradiționale.

Vizitînd pagoda, am înțeles o procesiune: o familie de oameni sărmani și un grup de preoți budiști însoțeau un copilas. La întrebările noastre ni s-a răspuns că era vorba de „consacrarea” copilului, lui Buda. Va deveni oare și el unul din mii de preoți budiști pe care-i înțîneste la tot pasul pe străzile Rangoonului?

Birmania se mîndrește cu Shwedagon, cu acest monument care vădește existența unei culturi multimilenare. Unde se aflau englezii cînd a fost construit Shwedagonul? — întreabă birmanezii cu ironie.

Dezvoltarea țării, întreprinsă de colonialism, și-a reluat în zilele noastre cursul ascendent. „Pagoda de aur”, care a stat mărturie marilor bătălii anticolonialiste din 1824, din 1852 și 1885, priveghează azi Rangoonul liber. Prin neprețuita sa valoare artistică ea este un simbol al genului creator al poporului.

**REÎMPĂDURIRE
LA POJORITA**

Pădurile, podoaba munților noștri, în trecut devastate prin exploatare prădalnică, sînt astăzi ocrotite și refăcute prin grija statului și cu sprîjinul patriotic al populației. La o astfel de acțiune de reîmpădurire au participat și tinerii din întreprinderile și instituțiile Regiunii Suceava. Iată în fotografie, un grup de utemiști din Cîmpulung executînd plantări în sectorul ocolului silvic Pojorita.

F. PLOPUL
Cîmpulung-Moldova

**TUNELUL
NU EXISTĂ !**

Un grup de studenți din anul I al Facultății de fizică de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj ne întreabă dacă există vreun tunel de legătură între castelul Hunedoarei și cetatea Devei. „În dorința de a smulge trecutul orice taină... și... de a destrăma atmosfera fan-

PROGRAMUL DE RADIO

orchestră de Kabalevski — solist David Oistrach, acompaniat de Orchestra simfonică de stat a Uniunii Sovietice, dirijor compozitorul 11.00: Madrigale 11.15: Emisiune literară 11.35: Muzică de cameră 12.05: Uverturi la opere 12.30: Cîntece și jocuri populare 13.00: Fragmente din baletul „Coppelia” de Delibes 13.30: Poemul „Legenda lacului” de Dimos Rendis 13.45: Muzică interpretată la mandolină 14.10: Orchestra de muzică populară „Doina Olteniei” din Craiova 14.35: Piese de estradă 15.00: Fanfară 15.25: Uvertură burlescă de Aurel Stroe; Concertul pentru dublă orchestră de cameră și oboi de Theodor Grigoriu 16.10: Piese vocale și instrumentale 16.30: Tribuna radio 16.40: Cîntece patriotice și de muncă 16.55: Arie din opere 17.10: Melodii de dragoste 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Suita pentru pian și orchestră „Noaptea în grădina Spaniei” de Manuel de Falla — solistă Clara Haskil 18.30: Melodii lirice 18.45: Emisiune culturală — „Corul bărbatilor”, reportaj de Nicolae Stoian 19.00: Din comora folclorului nostru 19.30: Lecția de limba franceză (avansați) 19.40: Fragment din opera „Paiate” de Leoncavallo — interpretează Arta Florescu, Petre Ștefănescu-Goangă, Garbis Zobia, Dan Iordăchescu și Ion Stoian 20.15: Lecturile dumneavoastră preferate 20.35: Cîntece și versuri patriotice 21.15: Din muzica popoarelor 21.45: Scriitori la microfon — Eusebiu Camilari 22.00: Selecțiuni din operele „Casa cu trei fete” de Schubert-Berté și „Contele de Luxemburg” de Lehar 22.30: Lieduri de Henry Duparc; Cinci piese pentru două vioi și pian de Nikolai Rakov 23.10: Concert de estradă 24.00: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Seară de operă — Tragedia lirică „Oedip” de George

Enescu (actele I și II) 22.30—22.59: Muzică de estradă

MERCURI 12 Iunie Programul I 5.07: Melodii de estradă 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35: Marșuri 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Patru dansuri de Leos Janacek 7.30: Sfatul medicului — Infecția de origine dentară 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Prelucrări corale 8.06: Muzică vocală și instrumentală 8.30: Melodii populare 9.00: Suita nr. 2 de opt cîntece și dansuri de Ludovic Feldmann; Rapsodie de Mircea Basarab 9.30: Dansuri și coruri din opere 10.00: Teatrul la microfon — „Procesul mainușelor” după piesa „Moșteni-va furtuna” de Jerome Lawrence și Robert Lee 11.36: Muzică instrumentală 12.00: Muzică populară 12.30: Arie și duete din opera „Gioconda” de Ponchielli 13.10: Muzică ușoară 14.00: Concert de prînz 15.00: Cîntece și jocuri populare din țări socialiste 15.30: Concertul nr. 3 în sol major pentru vioară și orchestră de Mozart — solist Ion Voicu 16.00: Corul de copii al Radioteleviziunii maghiare 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Sonata pentru flaut, vioară, violoncel și clavicembalo de Couperin 17.10: Prelucrări de folclor 17.30: Prietena noastră cartea — „Gorki, prieten al copiilor” 18.00: Muzică ușoară 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Arie din opere interpretate de Livia Lizeanu și Ladislau Konya 19.00: Jurnal de întrecere 19.15: Program muzical pentru frunțași în producție 20.15: Muzică corală clasică 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică ușoară 21.00: Suita pentru pian de Max Eliscovici; „Idilă” de Petre Elinescu 21.15: Jurnalul satelor 21.40: Cîntă Ștefan Lăzărescu 22.25: Ciclul „Pagini din muzica preclasică” — Pre-

clasicismul în istoria culturii muzicale cehe 23.00: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Din cîntecele de dragoste ale popoarelor 10.30: Simfonia a IV-a în la major „Italiana” de Mendelssohn-Bartholdy — Orchestra simfonică N.B.C., dirijor Arturo Toscanini 11.00: Cîntece pentru cei mici 11.15: Universitatea tehnică radio — ciclul metalurgie (reluare) 11.30: Muzică de estradă 12.05: Muzică din opere 12.30: Recital de poezie contemporană românească 12.45: Din viața de concert a Capitalei 13.30: Insemnări de reporter 13.40: Cîntă Mihaela Păsărin și Ionel Miron 14.10: Concertul nr. 1 în re bemol major pentru pian și orchestră de Prokofiev — solist Sviatoslav Richter 14.35: Din cîntecele compozitorilor romîni înaintași 15.00: Duete și cvartete din opera „Fidelio” de Beethoven 15.30: Melodii populare 16.10: Muzică vocală și instrumentală 16.30: Tangouri și valsuri 17.00: Recital Constantin Bobescu 17.30: Pe teme medicale — Noutăți în tratamentul chirurgical al cirozei ficatului cu ascită 17.40: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Concertul pentru orchestră de Ovidiu Varga 18.23: Soliști și formații artistice de amatori 18.50: Foileton 19.00: Melodii... melodii 19.30: Lecția de limba rusă (avansați) 19.40: Dans românesc de Sabin Drăgoi; „Legendă spaniolă” de Rogelio Huguet Tagell; „Trei miniaturi” pe teme populare georgiene pentru cvartet de coarde de Tzinizadze 20.00: Cîntă Felician Fărcașu 20.15: Școala și viața 20.35: Arie din operele lui Puccini 21.15: Jocuri populare moldovenesti 21.30: Pe teme internaționale 21.40: Muzică ușoară 22.20: Melodii populare 22.32: Cîntăreți de altădată — tenorul Leonard 23.10: Simfonia fantastică de Berlioz 24.00: Concert de noapte.

Programul III 21.15: Tragedia lirică „Oedip” de George Enescu (actele III și IV) 22.31—22.59: Muzică de estradă.

JOI 13 Iunie Programul I 5.07: Jocuri populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Fanfară 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35: Cîntece 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Melodii populare 7.30: Sfatul medicului — Importanța ra-

zilor solare pentru sănătatea copilului 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Melodii de estradă 8.06: Piese vocale și instrumentale 8.30: Muzică ușoară 9.00: Vreau să știu! 9.25: Concertul pentru clarinet și orchestră de Kramary; Patru dansuri germane de Mozart 10.00: Uverturi și arie din opere 10.30: Muzică populară 11.05: Muzică de cameră 11.31: Muzică de estradă 12.00: Cîntece 12.16: Muzică ușoară 12.45: Jocuri populare 13.10: Fragmente și arie din opere 14.00: Concert de prînz 15.00: Cîntece și jocuri populare 15.30: „Poemul muncii înfrînte” de Wilhelm Berger; Fragmentul „Munca” din Suita a II-a în do major de George Simonis 16.00: Piese instrumentale și vocale 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Corul Școlii pedagogice din Bacău 17.10: Cîntă Iulia Buciuceanu Lella Cincu, Traian Popescu, Corni Fîntăneanu, Ioan Hvorov, Constantin Gabor 17.45: Cele mai frumoase poezii 18.00: Muzică ușoară 18.30: Lecția de limba franceză (începători) 18.40: Muzică din opere 19.00: Melodii populare 19.30: Universitatea tehnică radio — ciclul chimie 19.45: Muzică instrumentală 20.00: Opera „Farmecul unui vals” de Oscar Strauss (montaj muzical-literar) 20.55: Cu microfonul în mijlocul formărilor artistice de amatori 21.15: Capodopere ale literaturii universale — „Din vîna Comediei” de Dante Alighieri 21.30: Seară de dans cu Horia Șerbănescu — Radu Zaharescu (reluare) 22.55: Concertul nr. 1 în si bemol minor pentru pian și orchestră de Ceaikovski — solist Van Cliburn; Poemul simfonic „Do Juan” de Richard Strauss.

Programul II 10.10: Fanfară 10.30: Ansambluri vocale din opere 11.00: Muzică ușoară 11.15: Din literatura sud-americană 11.30: „Triptic botticelliar” de Respighi 12.05: Muzică populară 12.30: Muzică din opera „Neamul Șoim-reștilor” de Tudor Jarda 13.00: Trio op. 49 nr. 1 în re minor de Felix Mendelssohn-Bartholdy, interpretează Jasch Heifetz, Gregor Platigorski și Arthu Rubinstein 13.30: Note de lector — N. volune pentru copii 13.40: Muzică de estradă 14.10: Muzică populară 14.3

stică de care e înconjurată
istența acestui tunel". ei
oferă să participe la o even-
tă „acțiune de pătrundere
interiorul tunelului”.
fată ce ne comunică con-
cerea Muzeului regional
Deva în legătură cu între-
rea tinerilor studenți clu-
i: „Problema tunelului de
o castelul Hunedoara, care
lega acest monument de
atea Devei, este de dome-
il fantasticului, o scornire
e n-are nici măcar meritul
ei creații legendare popu-
e. Este deci exclusă luarea
seamă a unor cercetări
sensual solicitat”.

DE VORBĂ CU CITITORII DIN PORTUL CONSTANȚA

Miercuri 29 mai a avut
loc în sala clubului D.R.N.C.
din Constanța o consfățire
a redacției noastre cu citi-
torii din rândurile salariați-
lor întreprinderilor și insti-
tuțiilor din portul Constanța.
Luind cuvântul, numeroși
marinari, muncitori, funcțio-
nari, tehnicieni și ingineri
au analizat conținutul ultim-
elor numere ale revistei și
au făcut o serie de interese-
sante propuneri pentru îm-
bunătățirea conținutului ei.
În încheierea consfățuirii, un
grup de artiști ai Teatrului
de Stat din Constanța au
prezentat un program de re-
citări, arii din opere și
melodii de muzică ușoară.
În fotografia: aspect din
sală în timpul consfățuirii
(sus); vorbește tehnicianul
Ion Aurel (jos).

Foto: A. CONSTANTINESCU

Emil BUCUREȘTEANU
P. Neamț

NRURI PIETRENE

Piatra Neamț a devenit
vast șantier. În acest
vor fi date în folosință

i apartamente și vor fi
depute lucrările la alte
ocuri de locuințe. Mai
alte blocuri din piața K.
rx și de pe str. I.C.Frimu
construiesc prin metoda
rajelor glisante. Fotogra-
pe care v-o trimit repre-
tă fațada blocului-turn
pe str. Ilie Pintilie.

CITITORII
CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc
să corespundeze:
Maria Boglovi, elevă, com.
Beibugeac, Rn. Tulcea: ilus-
trate; Valeriu Ungureanu,
student, Timișoara, Comple-
xul studentesc, bloc 3, cam.
77: ilustrate; Gigi Calistra,
muncitor, Iași, str. Uzinei
nr. 14: muzică, teatru, film,
sport; Silvia Mateescu, elevă
cl. a X-a, Școala medie nr. 1
Pitești: literatură, film, ilus-
trate; Viorica Silaghi, elevă,
Satu-Mare, str. Kirov nr. 50:
film, muzică ușoară, ilus-
trate; Amalia Moroșanu,
elevă, Fălcișeni, str. Ana
Ipătescu nr. 9: muzică, ilus-
trate; Elena Postelnicu,
elevă, Timișoara, calea Șa-
gului nr. 47, bloc 3, ap. 5:
ilustrate; Corneliu Domocos,
Școala tehnică financiară,
Timișoara, str. Bănuțiu nr.
9: ilustrate; Radu Pantea,
șofer, Hunedoara, str. Peș-
tiș nr. 84 A: ilustrate, filu-
menie; Emilia Pană, elevă,
Pitești, bulevardul R.P.R.
nr. 77: literatură, teatru,
film, ilustrate; Carmen Dia-
conescu, miner, Vulcan, Că-
minul nr. 3, cam. 11, Reg.
Hunedoara: literatură, sport,
ilustrate; Nicu Ghibirdic, stu-
dent, Craiova, Căminul nr. 1,
str. Libertății nr. 31: litem-
ratură, sport, ilustrate.

Masivul Bucegi văzut din Sinaia. (Gh. Stoica, regizor tehnic,
Craiova)

DE LA FOTOCORRESPONDENȚI

Biblioteca din com. Bărăganu,
Reg. Dobrogea, este foarte so-
licitată de colecțivii tineri
și vîrstnici. (Gh. Cioroba,
Constanța)

Îngrijitori-mulgătorii ai Gos-
podăriei agricole colective din
satul Șerbești, com. Ștefan cel
Mare, Rn. Piatra Neamț. (Șimon
Pompei, Piatra Neamț)

Zi însoțită la Hunedoara. (Virgil
Onoiu, Deva)

Chella Dîmbovicioare.
(Viorel Popescu, asistent
medical, Cîmpulung-
Muscel)

ntă violonistul Leonid Kogan 15.00:
muzică din operele compozitorilor
Banezi Rodrigo Prats și Gonzalo
Big 15.30: Muzică ușoară 16.10: Cînte-
ce pionieresti 16.30: Simfonia a VIII-a
și minor „Neterminată” de Schubert
16.40: Din folclorul popoarelor 17.30:
atut medicului (reluare) 17.35: Anun-
turi, reclame, muzică 18.05: Patru cin-
tece de iubire de Rodica Șuțu — in-
teretează soprana Iolanda Mărculescu;
sem de Constantin Noitară — interpre-
ază violonistul Varujan Cozighian 18.33:
muzică ușoară 19.00: Tineretea ne e
agă! 19.30: Suita a II-a în si minor
Johann Sebastian Bach 20.00: Scri-
ri din țară 20.10: Cîntă Eugenia Frunză
Dumitru Fărcaș 20.30: Noapte bună,
pîi! 20.40: Canțonete, serenade și
nsonete 21.15: Cîntă ansamblul de
tece și jocuri „Clocirla” 21.45: Pă-
rți și copii 22.00: Muzică populară
22.30: Emisiune pentru petroliștii romîni
lați în India și Afganistan 23.10: Frag-
mente din opera „Crăiasa zinelor” de
irecell 24.00: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Teatru la micro-
n — „Candide” de Voltaire 22.29—
23.00: Muzică instrumentală și vocală.

VINERI 14 Iunie Programul I 5.07:
nfară 5.20: Emisiunea pentru sate
30: Cîntece și jocuri populare 6.07:
ese de estradă 6.20: Gimnastică 6.35:
ese instrumentale 6.45: Salut volos de
onier! 7.10: Potpuriuri din opere
30: Sfatul medicului — Dieta în co-
lăstă 7.35: Anunțuri, muzică 7.45:
ntece 8.06: Muzică distractivă 8.30:
nata opus 58 nr. 3 în si minor
Chopin 8.57: Fragmente din opera
fireasa vîndută” de Smetana 9.28:
muzică populară 10.00: Muzică simfonică
10.30: Muzică de estradă 11.05: Piese
cale și instrumentale de Brahms 11.30:
muzică din opere romînești 11.52: Re-
rtaj 12.00: Din muzica popoarelor
vietice 12.30: Muzică ușoară 13.10:
ncertul în la minor pentru pian și
cestră de Grieg 14.00: Concert de
muzică 15.00: Muzică ușoară australiană
10: Simfonia a IV-a în si bemol ma-
de Beethoven — Orchestra Filarmo-

nică din New York, dirijor Bruno Walter
15.45: Muzică populară 16.15: Vorbește
Moscova! 16.45: Arii din opere 17.10:
Suită romînească pentru flaut și pian de
Carmen Petra Basacopol 17.30: În slujba
patriei 18.00: Muzică ușoară 18.30: Lec-
ția de limba engleză 18.40: Orchestra
de muzică populară a Casei de cultură
din Cîmpulung-Muscel și orchestra întrep-
rinderii comunale orașenești din Timi-
șoara 19.00: Suita de balet „Prinț și
cerșetor” de Laurențiu Profeta 19.30:
Universitatea tehnică radio — ciclul
electronică 19.45: Muzică ușoară de
George Grigoriu 20.15: Cîntece și
prelucrări corale de Ion Croitoru 20.30:
Noapte bună, copii! 20.40: Muzică instru-
mentală 20.55: Cîntă Maria Butacu și
Constantin Bordenau 21.15: Jurnalul
satelor 21.40: Cîntă Nicolae Herlea
22.25: Muzică de dans 23.32: Concertul
pentru trompetă și orchestră de Gérard
Bertouille.

Programul II 10.10: Din folclorul po-
poarelor 10.30: Muzică romînească de
cameră 11.00: Arii din opere 11.15:
Universitatea tehnică radio — ciclul
chimie 11.30: Muzică din filme 12.05:
Cîntece și jocuri 12.30: Mici piese sim-
fonice 13.00: Melodii populare 13.30:
Limba noastră (reluare) 13.40: Cîntă
Elena Crivăț și Mihail Gligor 14.10:
Suita I din baletul „Iancu Jianu” de
Mircea Chiriac 14.35: Muzică ușoară
romînească 15.00: Actualitatea în țările
socialiste 15.25: Selecțiuni din opera
„Contesa Marița” de Kalman 16.10:
Piese vocale și instrumentale de mare
popularitate 16.30: Muzică populară
17.00: Estrada melodiilor 17.30: Sfatul
medicului (reluare) 17.35: Anunțuri,
reclame, muzică 18.05: Corul de copii al
Radioteleviziunii 18.45: Scriitori, lau-
reați ai Premiului de Stat pe 1962 —
Marcel Breslașu 19.00: Cîntece și jocuri
de pe plaiurile oltenesti 19.30: Teatru
la microfon — „Momente din viața lui
Mihail Eminescu”. Scenariu de Mircea
Ștefănescu 21.45: Muzică de dans 22.30:
Moment poetic — Alfred Margul Sperber
22.35: Sonata în sol minor de Clementi —
pianistul Aldo Ciccolini 23.10: Concert

din opere și operete 24.00: Muzică de
dans.

Programul III 21.45: Muzică de cameră
22.30—22.59: Melodii lirice.

SIMBĂȚĂ 15 Iunie Programul I
5.07: Jocuri populare 5.20: Emisiunea
pentru sate 5.30: Muzică ușoară 6.07:
Marșuri 6.20: Gimnastică 6.35: Dansuri
instrumentale 6.45: Salut volos de pion-
ier! 7.10: Orchestra de muzică populară
a Filarmonicii de stat din Oradea 7.30:
Sfatul medicului — Despre unele boli
de piele și prevenirea lor 7.35: Anun-
țuri, muzică 7.45: Dansuri de estradă
8.06: Orchestre de mandoline 8.30:
Sarabandă, Gigă și Badinerie de Corelli;
Concert pentru două flaute și orchestră
de Cimarosa 9.00: Roza vînturilor 9.25:
Muzică populară 10.00: Muzică de operă
10.30: Muzică ușoară 11.05: Patru cin-
tece pentru violoncel și pian de Grigore
Ghidionescu; Suita în stil romînesc
de Vasile Jianu 11.28: Cîntece și jocuri
populare 12.00: Pagini orchestrale din
opere 12.20: În săli și pe stadioane
12.30: Muzică ușoară romînească 13.10:
Poemul simfonic „Marea Neagră” de
Alexandru Pașcanu; Cantata „Mărire
ție, patria mea” de Mihail Jora 14.00:
Concert de primz 15.00: Din muzica
popoarelor 15.30: Fanfară 15.45: Ce e
nou în librării 16.00: Muzică vocală
16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntă
Dolna Badea și Valentin Baciu 17.10:
Melodii de estradă 17.30: Concertul nr. 4
în re minor pentru vioară și orchestră
de Paganini — interpretează Arthur
Grumiaux 18.00: Program muzical pen-
tru frunțași în producție 18.30: Sonata în
do minor pentru pian de Franz Schubert
— interpretează Sviatoslav Richter
19.00: În pas cu știința 19.20: Din ope-
rele lui Rossini 20.10: Seară de dans cu
Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu
21.00: Romaje 21.15: Carnet plastic
21.25: Muzică populară 22.25: Cîntă
Vico Torriani 22.40: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Interpreți de
muzică ușoară 10.36: Concerto grosso
opus 1 nr. 8 în fa minor de Locatelli
11.00: Cîntece pentru cel mic 11.15:
Universitatea tehnică radio — ciclul elec-

tronică 11.30: Cvartetul nr. 1 pentru
coarde de Eino Tamberg 12.05: „Pe
strune de vioară” 12.30: Concertul nr. 2
în sol minor pentru pian și orchestră
de Saint-Saëns — solistă Sofia Cosma
13.00: Muzică populară 13.30: Muzică
ușoară 14.10: Cîntă Dan Iordăchescu
14.35: Muzică de estradă 15.00: Orche-
stra de cameră a medicilor din Cluj
15.30: Cîntă Traian Uilecan și Niță
Vădeanu 16.10: Muzică din opere 16.30:
Știința în slujba păcii 16.40: Cîntece
despre satul socialist 17.00: Cîntă Elena
Dima-Toroiman și George Corbeni
17.30: Însemnări de reporter 17.35:
Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Piese
pentru vioară de Pablo Sarasate 18.30:
Soliști de muzică ușoară 19.00: Simfo-
nieta de Ion Dumitrescu 19.30: Pe teme
internationale 19.40: Muzică ușoară de
Ion Vasilescu 20.00: Muzică populară
20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Scene
de petrecere din opere 21.10: Muzică
de dans 21.45: Agenda teatrală 22.00:
Melodii populare 22.30: Cîntă Ninon
Vallin și Georges Thill 23.10: Simfo-
nia a IV-a în re minor de Schumann;
Uvertura la opera „Tannhäuser” de
Wagner 23.52: Muzică de dans.

Programul III 21.10: Concert simfonic
de muzică contemporană 22.31—22.59:
Melodii de estradă.

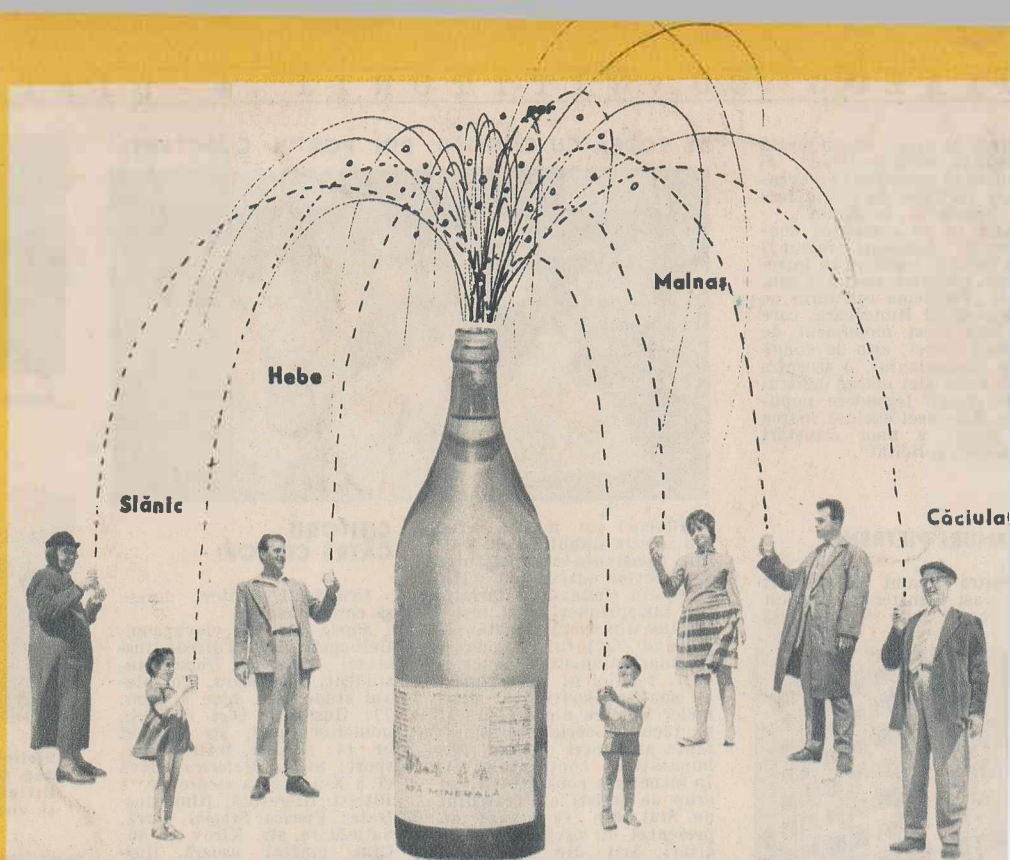
În pagina 4:
PROGRAMUL
DE TELEVIZIUNE

Tiparul executat la Combinatul poligrafic
„Casa Școlii”.
Macheta: Ion Vulpesco

APELE MINERALE UN IZVOR DE SĂNĂTATE

De vânzare la magazinele alimentare, centrele de cură și răcoritoare, restaurante.

BEȚI APE MINERALE NATURALE!

Rețineți:

23 IUNIE

data tragerii

O PRODUCȚIE A STUDIULUI „MOSFILM“
după povestirea lui
V. AKSENOV

COLEGII

Scenariul și regia: **Aleksel SAHAROV**
Imaginea: **V. NIKOLAEV**
Muzica: **I. LEVITIN**

În rolurile principale: **V. Livanov, V. Lomonov, O. Anofriev, N. Șațkala, T. Siomina, R. Pliatt, V. Kașpur.**

Absolvenții ai facultății de medicină, trei prieteni se despart pornind în viață pe căi diferite. Pe Vladka și Lioșa l-a atras romantismul profesiei de medic pe vasele de cursă lungă. Sasa se „exilează” într-o mică și îndepărtată așezare de țară. În imagini străbătute de un umor ce nu exclude duloșia, filmul oglindește preocupări și năzuințe ale tineretului sovietic din zilele noastre.

